

Univerzita Karlova v Praze
Husitská teologická fakulta

Bakalářská práce

Islám po roce 1989 a výstavba mešit v ČR

Islamic Religion After Year Of 1989 And Mosque Construction In
Our Country

Vedoucí práce:
PhDr. Zdeněk Vojtíšek, ThD.

Autor:
Veronika Pleschnerová

Praha 2011

„Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem Islám po roce 1989 a výstavba mešit v ČR napsala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.“

V Praze 2011

Veronika Pleschnerová

Podpis

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu práce panu Doc. PhDr. Zdeňku Vojtíškoví, ThD, za to že mě vedl správným směrem, odborně mi pomáhal s mojí prací a za to že měl se mnou velkou trpělivost celou tu dobu. Dále bych chtěla poděkovat panu RNDr. Vladimíru Sáňkovi za jeho čas, který mi věnoval a také za poskytnutí mnoha materiálů k této práci.

Anotace

Tato bakalářská práce je shrnutím základních poznatků, včetně historie a současného vývoje, muslimské obce a Islámské nadace v České Republice. Zabývá se legislativou, která umožňuje získání zvláštních práv pro náboženské společnosti a v neposlední řadě hlavně mediálním bojem při snahách o výstavbu mešit.

Abstract

This thesis is a summary of basic information, including history and current developments, the Muslim community and the Islamic Foundation in the Czech Republic. It deals with legislation that allows obtaining special rights for religious communities and especially the media, not least in helping to fight the construction of mosques.

Klíčová slova

Islám, vývoj, muslim, muslimská obec, islámská nadace, legislativa, mešita, boj, česká společnost, média

Keywords

Islam, development, Muslim, Muslim community, Islamic Foundation, legislation, mosque, fight, Czech society, the media

OBSAH

OBSAH.....	5
Úvod.....	7
1. Vnímání Islámu.....	8
1.1 Vývoj Islámu v Českých zemích	8
1.1.1. Vývoj Islámu v Evropě	10
1.2. Vývoj Islámu od konce 19. století do druhé poloviny 20. století	11
1.3. Vývoj Islámu po roce 1989.....	13
1.4. Vznik islámské nadace pro potřeby muslimů	15
1.5. Islámská nadace a její činnost.....	16
1.6. Vztah české veřejnosti k Islámu	17
2. Faktory působící na současný vývoj islámu	24
2.1. Právní legislativa.....	25
2.1.1. Zvláštní práva církví	26
3. Mešity – povolení a jejich výstavba	31
3.1. Mešita v Praze a v Brně	33
3.1.1 Funkce mešit v ČR.....	35
3.2. Snahy o stavbu nové mešity.....	37
3.2.1. Mešita v Teplicích	37
3.2.2. Mešita v Orlové	38

3.2.3. Druhý pokus o stavbu mešity v Teplicích	39
3.2.4. Mešita v Kolové na Karlovarsku	40
3.2.5. Mešita v Hradci Králové.....	41
3.3. Mediální boj o mešity	42
3.3.1. Teplice	42
3.3.2. Orlová	44
3.3.3. Brno	46
3.3.4. Hradec Králové.....	48
Závěr	51
Summary.....	54
Seznam literatury	57
Příloha A	60

Úvod

Islám jsem si vybrala proto, že k němu mám velmi blízký vztah a zároveň je v dnešní době velmi často skloňovaným jménem. Islám se mi dostal do podvědomí nejvíce až po 11. září 2001, kdy napadli teroristé Spojené státy Americké ve jménu Svaté války a Allháha.

Osobnější setkání s Islámem nastal na střední škole, kde jsem měla čečenského spolužáka. Muslima. Byl pro mě jiný a svým způsobem zvláštní. Setkala jsem se s islámskými svátky, kulturou a hlavně mentalitou islámského lidu jak jsem ho neznala.

Rozhodla jsem se napsat svoji práci na islám, protože většina z nás má na islám a muslimy zkreslený názor. Často islám spojujeme s terorismem, lidským bezprávím a útlakem. A to převážně kvůli zkresleným a jednotvárně podávaným informacím, které nám předávají média. Právě z tohoto důvodu, bych se pokusila osvětlit alespoň současnou situaci muslimské společnosti v České republice. Pokusím se zde popsat problém české legislativy a uznání islámu jako právoplatného náboženství v České Republice a obavy z další výstavby mešit s minarety. Celkově je moje práce pokusem sepsat dohromady základní informace o „českém islámu“.

1. Vnímání Islámu

1.1 Vývoj Islámu v Českých zemích

Česká republika se svou polohou byla islámem velmi málo ovlivněna. Islám byl známý v Evropě především na Pyrenejském poloostrově a ve východní a jihovýchodní Evropě. Nejbližší stát k České republice, kde se objevil Islám již ve 14. století je Polsko, kde působila Tatarská muslimská menšina. Západní Evropa se s Islámem nejvíce setkala až ve druhé polovině 20. století, když do Evropy začaly proudit pracovní síly z muslimských zemí.¹

Islámská kultura a tematika se v našich zemích přesto objevovala v různých textech již od raného středověku. První zprávu o Islámu a muslimech přinesl staroslověnský text Život sv. Cyrila. Zde se píše, že Cyril, který ovládal aramejštinu, rozmlouval s Agareny (muslimy). Tento text také obsahuje i části Koránu přeložené z řečtiny.²

Písemná zmínka o islámu v českých zemích je od Ibrahíma ibn Jakuba. Ten zde žil za vlády přemyslovce Boleslava I. Ibrahím ibn Jakub přišel do Čech okolo roku 965. Od něj pak pochází první písemná zmínka o Praze. Ten však podle českého historika Dušana Třeštíka nebyl kupcem, jak tvrdí prameny, na to měl velké vzdělání a nepohyboval se na tradičních kupeckých trasách. Třeštík ho považuje za neoficiálního velvyslance Cordobského chalífy Abd ar-Rahmána II.³

Úryvek z rukopisu Abú Obaidy, slova Ibrahíma ibn Jakuba:

„A co se týče země Bújíslava, tedy její délka od města Frága až k městu Kráková rovná se cestě tři týdnů. Město Frága je vystavěno z kamene a vápna a je největším městem co do obchodu. Přichází sem z města Kráková Rusové a Slované se zbožím. A z krajin Turků

¹ SÁŇKA V., Islám v českých zemích, Islámská nadace

² SÁŇKA V., Islám – historie a současnost

³ SÁŇKA V., Islám v českých zemích, Islámská nadace

muslimové, židé a Turci rovněž se zbožím a mincemi. Ti vyváží od nich otroky, cín a různé kožešiny. Jejich země je nejlepší zemí severu a nejzdravější v potravinách....,⁴

Dalším znakem o povědomí islámu v českých zemích je fakt, že prvotina a nejstarší český tisk je drobný spisek *Život Muhammadův*. Ten vyšel v Plzni v roce 1498 u Mikuláše Bakaláře. Ten jej přeložil z latiny. V roce 1522 vyšel další spis od pražského tiskaře Mikuláše Konáče z Hodiškova, který se jmenuje *O turcích, odkud a proč Turci sloví, které času, od koho i kterak zákon turecký sepsán jest, co Machometh za člověka byl, o smrti jeho, o ráji a o pekle podle zákona jeho*. Hlavním obsahem tohoto díla byl prorok Muhammad a vznik Koránu.⁵

Ve 14. století se mohli Češi seznámit s Orientem – islámem prostřednictvím díla *Milion* od Marca Pola. V něm se Marco Polo zmiňuje o slavném imámovi šajchovi Hasanovi ibn – as – Sabáh. Dalším významným českým dílem o islámu je *Mandevillův cestopis* od Vavřince z Březové. V tomto díle se čtenáři mohli dovědět o zvycích a víře muslimů a Muhammadově životě.⁶

Písemná zmínka o islámu se objevila i v Kostnických listech od Mistra Jana Husa, který sám znal islám a latinský překlad Koránu. Ve svých Kostnických listech si všímá, že v Koránu je dávana velká důležitost a úcta Ježíšovi a jeho matce Marii.⁷

Mezi významné cestopisy patří svědectví člena Jednoty Bratrské Martin Kabátník, který v letech 1491 – 1492 cestoval do Levantu a Egypta. O sto let později v roce 1593 vznikl v Čechách *Anti – alkorán* od významného humanisty Václava Budovce z Budova. Byla to již v pořadí druhá kniha ukázek Koránu v českém jazyce. Budovec prožil v Turecku sedm

⁴ VESELÝ Z., Dějiny českého státu v dokumentech, EPOCHA, PRAHA 2003

⁵ MENDEL M., OSTŘANSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Odras islámu v dějinách a kultuře českých zemí, Academia 2007, str. 185-186

⁶ OSTŘANSKÝ B., Odras Islámu v českém písemnictví, Dingir, str. 15, ročník 9., 1/2006

⁷ SÁŇKA V., Islám v českých zemích – historie a současnost

let. Zde se naučil turecky a arabsky. Tento spis je obhajobou křesťanství proti islámu. Na druhou stranu, ale nepopírá, jeho přednosti. Například trest pro odpadlíky od islámu.⁸

Zásadním zlomem seznámení české a islámské kultury bylo období národního obrození. V 18. a 19. století to byla hlavně velká obliba orientálních motivů v umění – literatura, malířství, architektura.⁹

1.1.1. Vývoj Islámu v Evropě

V roce 622 po Kristu se objevil islám na Pyrenejském ostrově, dříve známém jako Al-Andalus. Hlavní státní složkou tohoto území byl Codóbský emirát, který se označil za Chalífata. Pod vládou islámu žili na tomto území Židé, křesťané a muslimové v míru. Islám se stal náboženstvím s bohatou mystikou, filozofií, poesii a architekturou. Nestoriáni překládali antické filozofy do arabštiny a z arabštiny překládali spisy zpátky do latiny. Což velmi posloužilo vznikající scholastice.

Další vlna islámu v Evropě přišla v 15. století s končící Byzantskou říší, celé Turecké území bylo pod vládou Otomanské říše, která šířila islám dál na Balkán. Zde docházelo k vzájemnému ovlivňování na poli hlavně kulturního – jídlo, oblékání, zábava.¹⁰

Další významný vliv muslimů prožila Evropa ve 20. století díky volnému pohybu koloniálních říších jako Anglie, Německo a Francie. Mimo tyto integrované muslimy zde můžeme najít malou skupinu muslimů evropského původu.¹¹

⁸ OSTŘANSKÝ B., Odras Islámu v českém písemnictví, Dingir, str. 15, ročník 9., 1/2006

⁹ Tamtéž, str. 16,

¹⁰ ŠTAMPACH, O, IVAN – Dingir, Islám a evropská kultura, str. 13 – 14, 9.ročník, 1/2006

¹¹ Tamtéž

1.2. Vývoj Islámu od konce 19. století do druhé poloviny 20. století

Před první světovou válkou byly české země součástí Rakouska-Uherska, kde se opět setkáváme s islámem a muslimi. O přítomnosti muslimů v monarchii svědčí fakt, že v 60. letech 19. století působil ve Vídni nejvyšší muftí¹² pro Rakousko. Od roku 1878, kdy Rakousko okupovalo Bosnu, byla součástí Rakouska-Uherska nemalá muslimská komunita.¹³

Významným vývojem islámu si České země prošli v první světové válce, kde bojovali čeští vojáci na Balkáně. Právě z této doby máme doložené první české konvertity k islámu. Byli to Ahmad Vondřich¹⁴ a Bohdan Brikcius, který přijal islámské jméno Mohamed Abdalláh. K Islámu konvertoval v roce 1933 a jako první Čech vykonal pouť do Mekky. Mezi další konvertity patří např.: Mehdi ben Zapletal a Václav Ahmed Pláček, oba dva se objevili v radě Muslimské obce v prvních letech její činnosti.¹⁵

V listopadu roku 1934 egyptský konzul Abdulhamída al-Bábá beje, indický muslim dr. Sajjida Hasana Mírzá chána a český publicista Mohamed Abdallah Brikcius a skupina praktikujících muslimů založili *Muslimskou náboženskou obec pro Československo s úsředím v Praze*. Rozhodli se, že se pokusí zmapovat počet pražských muslimů. První schůze MNO se konala 23. prosince 1934 a prvním úkolem bylo stavba mešity v Praze a následná řádná registrace MNO¹⁶ (v letech 1934-35 bylo v Praze asi na 700 členů obce – z toho 10 Čechů. Na Moravě bylo na začátku roku 1937 registrováno 26 muslimů. Muslimská obec měla stálého imáma. Tím byl Sálíh Hadžiosmanovič, kterých pocházel ze Sarajeva. V roce 1937 začala obec s publikační činností a začala vydávat časopis Hlas, který měl dvě strany, které se postupně rozšiřovaly. Tento časopis vycházel do roku

¹² MUFTÍ – vysoký teologicko-právní činitel oprávněný vydávat fatwy – právní stanoviska k nejrůznějším otázkám

¹³ SÁŇKA V., Islám v českých zemích – historie a současnost

¹⁴ Důstojník armády, zasloužil se o to, aby muslimové-důstojníci mohli nosit místo brigádýrky fez(červený čepce se střapcem.

¹⁵ SÁŇKA V., Islám v českých zemích – historie a současnost

¹⁶ MENDEL M., Dingir, Muslimové v českých zemích (1934-1989), str. 16-17

1945.¹⁷ V roce 1934 byla v Praze založena Muslimská náboženská obec pro Československo, k jejímu uznání ale nedošlo. Tehdejší Ministerstvo školství a národní osvěty, pod které církve a náboženské společnosti spadali, pouze vznik obce potvrdili, ale neuznali. K uznání byl nutný souhlas celé vlády. Průtahy byly způsobeny vnitřními rozpory v obci samotné, dále nejasnou terminologií a formálními nedostatky v návrhu stanov obce a nejednotnou legislativou jednotlivých částech Československa. Další nepřekonatelnou překážkou bylo, MNO trvala na právu uzavírat islámské sňatky, pohřební obřady. Tyto požadavky byly ale v rozporu s právem ČSR.¹⁸ V Čechách a na Moravě platil zákon z roku 1912 o uznání Islámu jen hanafitského ritu¹⁹, který vydal císař František Josef I. Až do okupace si obec upevňovala vnitřní strukturu a posilovala vztahy mezi členy MNO.²⁰

Za druhé světové války byla Presidiem Ministerské rady MNO pro Čechy a Moravu v Praze uznána, avšak není jasné, jaká vláda toto rozhodnutí učinila, jestli protektorátní vláda generála Aloise Eliáše nebo vláda nová. Protože prvním krokem nového protektora Reinharda Heydricha byla „rekonstrukce“ vlády Aloise Eliáše a vyhlásil výjimečný stav. Tento dokument ale dnes nic už neznamena, protože Eduard Beneš v roce 1945 všechny zákony a právní akty z Protektorátu zrušil. V květnu roku 1945 MNO svou činnost sama ukončila, protože byla spojována z kolaborace s nacisty. Dokonce hlavní představitel MNO Alois Bohdan Brikcius byl zatčen ještě před vydáním Benešových dekretů a byl vězněn v Pankrácké věznici. Měl být souzen *Mimořádným lidovým soudem* podle zákona č. 16/1945 Sb. „o potrestání nacistických zločinců, zrádců, a jejich pomahačů.“ V roce 1946 byl pan Brikcius obviněn z toho, že během války odmítl vystavit několika Židům, kteří chtěli konvertovat k islámu, přestupní listy, protože se tím chtěli údajně jen zachránit

¹⁷ SÁŇKA V., Islám v českých zemích – historie a současnost

¹⁸ MENDEL M., Dingir, Muslimové v českých zemích (1934-1989), str. 17

¹⁹ Hanafský rítus – Islámský právní systém, 4právní školy

²⁰ MENDEL M., Dingir, Muslimové v českých zemích (1934-1989), str. 17

před transportem do Terezína. Budiž mu omluvou, že sunnitské právo zakazuje přestup pokrytce, jehož pohnutky jsou hříšné.²¹

V 50. letech se nemohla MNO dostatečně vyvíjet díky nepříznivým podmínkám ateistického režimu v ČSR. Členové sice byli sledováni pouze příležitostně, ale nebylo proti nim nikdy zasáháno. V roce 1957 se po smrti Brikciuse vrátil z exilu Aríf Omar Třebický, který dne 15. 4. 1968 požádal o založení muslimské organizace. V téže době byla podána žádost na *Úřad pro věci církevní* na ministerstvu kultury žádost o registraci *Svazu muslimských obcí v ČSSR*. Na tuto žádost nebylo do srpna roku 1968 odpovězeno a tak se *Svaz muslimských obcí* prohlásil za založený *de facto*. Až do roku 1989 činnost MNO opět stagnovala.

1.3. Vývoj Islámu po roce 1989

V listopadu roku 1989 se vytvořily podmínky k tomu, aby starší muslimové, noví konvertité a cizinci s trvalým pobytem začali pracovat na obrození islámské obce. Nejvíce aktivní v této oblasti byl Mohamed Ali Šilhavý, jelikož stará generace jako Málek a Třebický se z Austrálie již nevrátili, Raczynski byl diskreditován kvůli své spolupráci s komunistickými úřady a Šárka zůstal v Rakousku.²²

I když mezinárodní i domácí scéna byla po listopadovém období vratká, co se týče střetů mezi západem a východem. I v České republice se zvedla vlna obdivu k Izraeli, judaismu a židovské kultuře. To z části způsobilo negativní nahlížení na vše islámské nebo arabské. Antiislámská xenofobie ovládla některá média a veřejné mínění díky třem důležitým zlomům té doby. Za první irácká okupace Kuvajtu a operace Pouštní bouře, za druhé

²¹ MENDEL M., Dingir, Muslimové v českých zemích (1934-1989), str. 18

²² SÁŇKA V., Islám v českých zemích – historie a současnost

Rushdie a jeho Satanské verše, kniha od Betty Mahmoodvové *Bez dcerky neodejdu* a za třetí to byly hlavně nové arabsko(islámské)-izraelské(židovské) konflikty.²³

V roce 1990 Mohamed Ali Šilhavý napsal žádost o znovuznání MNO. Obec tedy vznikala na Moravě. Vláda vzala na vědomí činnost Muslimské obce a přiznala ji právo na plnohodnotný život. Díky Šilhavému a jeho dceři Lejle začal v roce 1991 vycházet znovu časopis Hlas. V květnu 1991 byl do čela Ústředí muslimských náboženských obcí zvolen M. A. Šilhavý. Mluvčím pražské skupiny se stali dr. Petr Pelikán – absolvent arabistiky a dr. Vladimír Sáška – přírodovědec, který k islámu konvertoval v Sýrii. Dne 18. května roku 1991 se na Střeleckém ostrově v Praze konala schůze Al-Ittihad Al-Islami – Ústředí muslimských náboženských obcí v ČSFR. Zde byly schváleny staronové stanovy. Mimo jiné se zde zvolil M. A. Šilhavý za předsedu rady obce. Do jeho zásluh lze zařadit pokusy o zkvalitnění časopisu Hlas, obnovení muslimských matrik, založení nakladatelství a hlavně pokus o výstavbu první mešity v Brně a v ČR vůbec. V roce 1991 vznikl Svaz muslimských studentů v ČR. Jeho působnost je hlavně ve městech, jako je Praha, Brno, Olomouc, Ostrava, Hradec Králové, Plzeň a Liberec. Tento svaz vznikl mezi studenty z muslimských zemí. Organizuje například tábory pro muslimy apod. Zakladatelem byl Ing. Muhammad Abbás al-Mútasim. Členy svazu byli hlavně zahraniční studenti, kterým nevyhovovaly volné způsoby Šilhavého při misijní činnosti. Ten zase poukazoval na to, že mladí horlivci nemohou odhadnout povahu evropského myšlení a český rezervovaný vztah k náboženství. A až na jednu skupinu všichni muslimové v ČR ctili jako morální autoritu prof. M. A. Šilhavého. Tato skupina se jmenovala Islámský svaz přátel islámské kultury a v jeho čele byl Sálím Vladimír Voldán. Tato skupina měla údajně 60 členů.²⁴

V roce 1993 byla založena Nadace islámského centra v Praze a po té i Islámská nadace v Brně. Nadace se snaží organizovat náboženský život v obou městech. V letech 1993-1996 obec upevňovala styky s vídeňským misijním centrem a poskytovala materiální a

²³ SÁŠKA V., Stručně k vývoji muslimské komunity v posledních dvaceti letech

²⁴ MENDEL M., OSTRÁNSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Dějiny muslimské náboženské obce v Československu, ACADEMIA, 2007, str. 378-390

duchovní podporu Muslimům z Bosny a Hercegoviny v uprchlických táborech. V roce 1996 zakoupila obec v Třebíči na hřbitově první pozemek s kapacitou cca 30 hrobů, které byly orientovány směrem k Mekce. V těchto letech také posílila vydavatelská činnost a vzrostl počet přednášek o islámu. Ústředí muslimských obcí mělo za hlavní cíl uznání státem a povolení k výstavbě islámského kulturního střediska v Brně. Uznání bylo velmi důležitým bodem, jelikož se někdy obec a její aktivity pohybovali na hranici zákona.²⁵

V roce 2000 byla založena Muslimská unie, která provozuje hlavně webové stránky s pravdivými informacemi o islámu. Až do roku 2004 nemělo Ústředí muslimských obcí žádnou právní subjektivitu, což bylo důsledkem legislativy, která neumožnila muslimům registrovat obec dle platných zákonů (161/1992 Sb.), kvůli požadavku 10tisíc podpisů dospělých muslimů s trvalým pobytem na území ČR s uvedením jejich osobních údajů. Ministerstvo kultury několikrát odmítlo žádost M.A. Šilhavého a V. Sánky, aby s ohledem na existenci MNO v předválečné době byla zařazena mezi registrované církve a náboženské společnosti.²⁶

1.4. Vznik islámské nadace pro potřeby muslimů

Islámská nadace v Praze vznikla na počátku devadesátých let minulého století. Začátek nadace a myšlenka jako taková vznikla již v roce 1989.

Činnost začínala v prostorách egyptského velvyslanectví, někdy se konaly páteční bohoslužby na studentských kolejích a někdy se pronajímaly místnosti pro páteční bohoslužby na Střeleckém ostrově, v Žitné ulici a v Gorazdově ulici.²⁷

V roce 1992 byly pronajaty prostory v Praze 4 v ulici U Michelského lesa. Prostory si pronajímala společnost jménem Svaz muslimských studentů. Ale už v roce 1993 to byla

²⁵ SÁŇKA V., Islám v českých zemích – historie a současnost

²⁶ Tamtéž

²⁷ SÁŇKA V., Islám v českých zemích – historie a současnost

právě islámská Nadace. Jenomže ta měla postupem času tolik aktivit, že centrum bylo otevřeno celotýdně pro setkávání, modlení anebo ke studiu a to i nemuslimské společnosti.

Celková plocha těchto prostor byla 116m² (z toho 17m² vyhrazených pro ženy a 33m² vyhrazených pro kanceláře). Nadaci tyto prostory nestačili a tak v roce 1996 získala v Praze 9 – Kyjích pozemek, který po rekonstrukci slouží jako islámské centrum Nadace. Tento objekt byl prvně muslimům otevřen dne 7. Května 1999 páteční bohoslužbou.

Od roku 2003 Islámská nadace v Praze provozuje kancelář s modlitebnou v Praze v ulici Politických vězňů 14 a od roku 2004 Islámské centrum v Teplicích v severních Čechách. V tomto roce také islámská nadace otevřela muslimský hřbitov v Praze. Jedná se o jedno oddělení na Olšanských hřbitovech.

1.5. Islámská nadace a její činnost

Islámská nadace je nezisková organizace, která pomáhá praktikujícím muslimům v Praze.

Nadace provozuje Islámská centra (mešity) a provádí charitativní a osvětovou činnost.

Islámská nadace zajišťuje, aby byly mešity zcela zpřístupněny všem muslimům bez rozdílu víry, všem zájemcům o islám a i pouhé veřejnosti, která má zájem o prohlídku centra.

Dále zajišťuje:

- páteční bohoslužby imáma a společné sváteční modlitby, kázání ve dvou jazycích (čeština a arabština)
- provoz knihovny, přednášky, výuka arabštiny
- program v měsíci Ramadán – přespávání v mešitě v prvních deseti dnech Ramadán
- provádí islámské sňatky, omývání zemřelých, pohřby a rituální obřizky chlapců²⁸

²⁸ SÁŇKA V., Islám v českých zemích – historie a současnost

Správní rada Nadace sbírá finanční prostředky od muslimů, darované jak zakát²⁹ a také prostřednictvím sadaqa.³⁰ Tyto finance slouží výhradně k sociální pomoci sociálně slabším rodinám a jednotlivcům. Někdy jsou z těchto prostředků placeny lékařské výlohy, které nehradí pojišťovny. Mezi další pomáhající aktivity Nadace je práce v uprchlických táborech. Sem sváží potřebné oblečení, finanční prostředky, provádí zde modlitby o svátcích. Nadace také pracuje s vězňenými muslimy, kterým zasílá knihy, časopisy a také je navštěvuje. Snaží se řešit i jeden problematický úkol a to stravu ve věznicích právě pro muslimy. Úspěchem Nadace byla zřízená modlitebna ve vazební věznici Ruzyně, kde se koná pravidelné páteční kázání. Co se týče osvětové činnosti tak se Nadace snaží o pravdivé informování o Islámu. Osvěta informovanosti je směřována jak k muslimům tak hlavně k nemuslimské veřejnosti. Jelikož ta má velmi pravdivé povědomí o islámu jako náboženství.³¹

Osvětu provozuje následovně:

- páteční kázání, výklad Koránu, výuka dětí, přednášky
- kurzy arabštiny, výstavy, návštěvy škol³², poskytování exkurzí v mešitách.

V roce 2004 vyjednala nadace možnost pohřbívání zemřelých muslimů podle islámského způsobu na samostatném oddělení Olšanského hřbitova.

1.6. Vztah české veřejnosti k Islámu

Jak z mé práce vyplívá, islám se České Republiky sice dotýká okrajově již dlouho, ale přímý vztah, jako například ve Francii, Německu nebo Anglii, zde není. Proto je u nás komunita

²⁹ Náboženská daň

³⁰ Dobrovolná almužna

³¹ SÁŇKA V., Islámská nadace v Praze, cíle, činnost a provoz centra

³² RNDr. Sáníka v roce 2010 účastnil konference na Husitské teologické fakultě

muslimů relativně malá a převážná část této komunity tvoří cizinci, kteří zde mají trvalý pobyt nebo zde studují. Samotných českých konvertitů je zde velmi málo.

Předběžný odhad počtu muslimů je mezi 10-20tis. muslimů. RNDr. Sánka se spíše více přiklání k menšímu číslu. Dále uvádí, že českých konvertitů je pouze kolem 400 osob. Počty zvyšují nejvíce lidé, kteří zde žádají o azyl a jsou ze zemí jako Afganistán, Irák, Čechensko apod. Nejvíce praktikujících muslimů se soustředí hlavně v Praze. Muslimská komunita je zde i velmi mladá, druhá generace je tvořena dětmi do 10ti let.³³

A jak přistupuje k této komunitě nebo chcete-li k menšině česká veřejnost? Řekla bych, že z celkového pohledu žijeme všichni v symbióze. I když tuto symbiózu, podle slov jedné mé známé podotýkám muslimky, narušují někteří muslimové samy, a to různými radikálními skupinami, jako např. wahabismus³⁴, kde jsou převážně ženy, které se snaží být většími muslimkami a pak působí směšně v očích muslimů a radikálně v očích veřejnosti.

Co se týče negativních nálad vůči islámu, s těmi jsem se nejvíce setkala na internetových webech, které nejsou, ani tak o islámu, ale o národnosti, o xenofobii, o neznalosti tematiky, co je to islám a hlavně o podání islámu našimi i zahraničními médii.

A právě největší medializace, které se islám dočkal 11. září 2001, způsobila, že se islám stává synonymem terorismu a násilí.

V knize *Islám v srdci Evropy* se můžeme dočíst, že problémy, o nichž nás informují média, mají na svědomí „islámští extremisté“, zatímco o „pravém islámu“, se buď vůbec nemluví, nebo se říká v rámci politické korektnosti, že islám je náboženství míru.³⁵

³³ SÁŇKA, V., *Islám v českých zemích – historie a současnost*

³⁴ Směr, který vznikl ve 40. letech 18. st., pojmenovaný podle svého zakladatele Muhammada ibn Abd al-Wahhába. Ten se snažil o obrození sunnitského islámu, protože byl podle něj zkažen cizími vlivy. Bojuje proti změnám a reformám nové doby, vrací se ke Koránu.

³⁵ MENDEL M., OSTRÁNSKÝ B., RATAJ T., *Islám v srdci Evropy, Islám a srdce Evropy v současnosti*, ACADEMIA, 2007, str. 437-438

Než jsem začala psát tuto práci, hledala jsem informace i na internetu. Našla jsem webové stránky www.pravdaoislam.cz a www.euroarabia.cz. Na první dojem to nejsou špatné weby. Dá se říci, že laik se zde může dozvědět základní informace. Když na tento web zavítá člověk s povědomím o islámu, zjistí, že tyto stránky sice podávají informace o islámu, ale zkresleně. Tyto stránky jsou velmi kritické a až arogantně ironické. Podávají právě pouze ty negativní informace a ne ty objektivní. Na jejich stránkách se přímo dočteme: *„Tyto stránky zkoumají islám zdravým rozumem. Odmítají povrchní názory a politicky korektní stanoviska. Pokládají otázky a podněcují nezávislé myšlení. Prosazují rovnost mezi mužem a ženou, odstranění předsudků a osvobození od dogmatismu a slepé víry. Důvod proč vystupujeme proti islámu, je ten, že učí nenávidět, přikazuje zabíjet nemuslimy, ponižuje ženy a porušuje lidská práva. Islám je destruktivní a nebezpečný, je ohrožením míru a s rozšířením zbraní hromadného ničení v islámských zemích se stal vážnou a skutečnou hrozbou pro celý svět. Náboženství byla vždy hlavním zdrojem neshod. Pro víru jsou lidé připraveni zemřít, zabíjet i všechno ničit a islám tyto agresivní nálady přímo podporuje. Jen muslim-terorista věří tomu, že půjde do nebe, když zabije jiné lidské bytosti.“*³⁶ Na tomto prohlášení na první pohled není nic špatného, až na to že popisuje islám v zahraničí, na blízkém východě, kde je islám ovlivňován extremistickými skupinami a tradičními zvyklostmi každého jednotlivého státu. Na těchto webových stránkách najdeme také diskuze a komentáře, které obsahují hlavně nenávistné xenofobní nadávky. Z komentářů úplně číší absolutní až stupidní neznalost základů islámu. Jsou zde i obranné komentáře, ale jak to bývá zlo plodí zlo, takže na nenávistné komentáře je zde reakce od „*Mohameda z Teplic*“, který svůj příspěvek začíná vulgární nadávkou na křesťany a končí to stejným pejorativním nádechem, jako začíná. Můj názor na to je, že jsou to lidé, které o islámu nic neví, ani to dobré ani to zlé, myslím pravdivá fakta ať taková či taková, ale lidé, kteří se nechají snadno ovlivnit tím, co se píše v novinách nebo co vidí v dalších sdělovacích prostředcích.

³⁶<http://pravdaoislam.cz/index.php/prolog/>

Mediálnímu obrazu českých muslimů se věnuje analýza Martiny Křížkové nazvaná *Neviditelná menšina*. Tuto analýzu vypracovala v roce 2006 za podpory Evropské unie pro Multikulturní centrum v Praze. Analýza byla provedena na všech českých tištěných médiích v databázi Newton vydaných mezi dubnem 2005 a dubnem 2006. Vzorek obsahuje texty z celostátních deníků, tak texty z bulvárních plátků a ženských časopisů. Cílem bylo zjistit mediální obraz „českého muslima„. Šlo hlavně o to, že jelikož je na území ČR poměrně malý počet muslimů a velká mediální prezentace problémů spojovaných s islámem. A to je právě kámen úrazu, tyto mnohdy zkreslené informace si přečte větší část lidí, než je ta, která získá svůj vlastní zkušenost.³⁷

Výsledek analýzy je následovný:

„Střípky informací, které média o českých muslimech nabízejí, zatím připomínají rozbité zrcadlo, z něhož zbylo jen pár více či méně poškozených kousků. Obecně je možné v člancích vysledovat všudypřítomný stereotyp, který k činitelnému obrazu českých muslimů příliš nepřispívá a jenž zřejmě nepřekračuje schematičnost vnímání muslimů ve společnosti jako celku. Stereotyp je navíc umocněn relativně malým prostorem, jež jim čeští novináři poskytují. Muslimská komunita jako taková zatím není běžnou součástí tematické agendy médií, což může jednoduše souviset i s tím, že počet muslimů v ČR není příliš velký. Na stránky novin či časopisů se dostávají zprostředkovaně, nejčastěji v souvislosti s konfliktem či prostřednictvím vztahu Čechů k nim. Muslimové jsou představováni jako cizinci, je zdůrazňována jejich odlišnost, která je vesměs chápána negativně (potenciál hrozby). Kulturní zázemí nebo náboženská tradice není v médiích příliš reflektována. Novináři přitom poskytují velmi málo příležitostí dozvědět se o muslimech v Česku něco více. Čtenářům, kteří pravděpodobně vesměs nemají vlastní nezprostředkovanou zkušenost s muslimy, se dostává útržkovitých a ne příliš pozitivních informací bez hlubšího kontextu. Zneklidňující je zejména důraz na odlišnost, bez dalších možností ji pochopit. Pokud by se podobný způsob

³⁷ MENDEL M., OSTRÁNSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Islám a srdce Evropy v současnosti, ACADEMIA, 2007, str. 440-431

informování o českých muslimech prohluboval, pak by mohl bránit v úspěšné integraci této menšiny. Obsah médií je dán především logikou jejich vnitřního fungování. Selekce zpráv, probíhající na několika úrovních, se řídí sice intuitivními, avšak zato vysoce konvencionalizovanými pravidly. Překonat mediální práh pozornosti (tj. získat možnost pro otištění) má jen ta zpráva, která splňuje určitá kritéria, má, zpravodajskou hodnotu. Velmi důležitá je také možnost dramatizace a zřetelný konflikt, podobně jako personalizace zpráv, neboť ty především nesou příběh, jenž je pro podobu médií určující. To samo o sobě vede k velké stereotypizaci obsahu mediálních produktů. Bez vnějšího tlaku není tedy příliš pravděpodobné, že by novináři začali o českých muslimech brzy vyprávět jinak."³⁸

A to je i dle mého názoru, ten největší problém, i když budu mít nějaké povědomí o islámu, ale nebudu mít vlastní zkušenost s muslimským světem a budu číst tyto „dramatické,, články, psané pro větší prodejnost novin, nedám těmto lidem žádný prostor, aby se nějakým způsobem projeví. My jim to nechceme dovolit, protože slýcháme a vidíme jen to nejhorší, myslím si, že jednou na to ale všichni doplatíme, protože tím podporujeme možná nevědomky vznik radikálních skupin.

Sama autorka svoji analýzu shrnuje následovně:

„Odpověď na základní otázku této analýzy, jaký je mediální obraz českých muslimů, je tedy, ne příliš zřetelný. Přesto dává tušit tendence, které se mohou významně projevit v budoucnosti. Zvláště bude-li počet muslimů v zem stoupat či se do českého prostředí přenesou některý ze zahraničních konfliktů. V tom případě lze předpokládat, že zájem o zdejší muslimskou komunitu v médiích výrazně stoupne. Nedá se ovšem příliš předpokládat, že by se zásadním způsobem a sám od sebe změnil charakter a způsob informování o této menšině.

³⁸ MENDEL M., OSTRÁNSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Islám a srdce Evropy v současnosti, ACADEMIA, 2007, str. 440-441

Alespoň pokud se nezvýší úroveň obecného povědomí (což je možné jedině intenzivní osvětou) o této komunitě v celé společnosti."³⁹

Dalším ukázkovým příkladem o dezinformaci je vyjádření a pro mne i taková malá definice Marie Černé z října roku 2006, kde se vyjadřovala k výrookům papeže Benedikta XVI. :

„Noviny se zaměřují na to, co se stalo, nikoliv, jak se to stalo. Vzbuzuje to dojem, že věci se dějí jaksi samy od sebe, jsou řízeny vlastní logikou a zákonitostmi Kauzalita, že papež něco někde řekl a kvůli tomu se bouří celý muslimský svět, je všeobecně přijímána. Nenašla jsem zmínkou o tom, že by se někdo z novinářů či autorů komentářů pozastavil nad otázkou, jak se slova pronesená na univerzitě v Řezně dostala až k jednotlivým muslimům protestujícím na ulici. Žádná slova, dokonce ani papežova, nedolétnou na druhý konec světa sama. Někdo a něco je musí přenést, přeložit a předat. Jak, kým a čím byla slova zprostředkována, předána a přitom pozměněna, překroucena, využita či třeba zneužita? Když si neklademe takové otázky, pak je poměrně snadné vidět na jedné straně papeže a na druhé straně rozlíčené muslimské davy...“⁴⁰

Další stereotypní tendence se projevují například i v televizi, rozhlase a hlavně na internetu, který se díky své anonymitě stává největším místem, kde si každý může napsat svoji pravdu. Příklad je kauza „Teplické mešity“,⁴¹ a obrovský mediální zájem, který následně vyvolala.

S nevolí vůči islámu, se můžeme setkat i přímo na ulici. V Brně v říjnu 2008 se objevil protiislámský nápis na budově mešity. Neznámý pachatel nastříkal na zeď žlutým sprejem heslo STOP ISLÁMU. Před tímto případem ještě někdo vhodil do mešity, do otevřeného okna kámen.⁴² Za největší a nejznámější útok na mešitu, byl v Praze – Kyjích, kdy v zimě 2009 neznámý pachatel polil vrata a mešitu červenou barvou (krev) a pověsil na vrata mrtvou

³⁹ MENDEL M., OSTŘANSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Islám a srdce Evropy v současnosti, ACADEMIA, 2007, str. 441-442

⁴⁰ MENDEL M., OSTŘANSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Islám a srdce Evropy v současnosti, ACADEMIA, 2007, str. 443

⁴¹ Více o této problematice v kapitole Boj o mešity.

⁴² <http://mesita.cz/node/18>

prasečí hlavu. Byl to jasný protest vůči islámu, jelikož muslimové považují prase za nečisté zvíře. K tomuto útoku se vyjádřil do novin i RNDr. Vladimír Sáška:

„Když se ve čtvrtek 19. března brzy ráno muslimové scházeli k ranní modlitbě v Islámském centru v Praze 9, zažili šok. Čekala je tam poničená brána, protiislámské nápisy a pověšená prasečí hlava. Islámská nadace v Praze odsuzuje tento čin extremistů. Nejednalo se pouze o ničení soukromého majetku, ale motivem činu byla podle našeho názoru především nenávist a pokus o provokaci. V Evropě dochází k útokům nejen na muslimy, ale také na jiné menšinové skupiny, které se liší od většinového obyvatelstva např. svou vírou, národností nebo barvou pleti. Každý z nás je ovšem jiný a nenávist těchto živlů se může v budoucnu obrátit téměř proti komukoliv. Pokud se jednalo o útok proti cizincům či o útok s rasovým podtextem, musíme připomenout, že v Čechách žijí také stovky rodilých Čechů, kteří přijali islám.

V Koránu je věta určená muslimům, kde se praví, že „...od ostatních uslyšíte mnoho zlého. Budete-li však trpělivý a bohabojní, shledáte, že to patří k podstatě věci.“ Význam verše je takový, že trpělivost neznamena slabost, ale naopak sílu. Proto nechceme nijak reagovat, zvláště když se jedná o první podobný incident. Myslíme si však, že by jej společnost i státní orgány měly brát vážně a nenechávat žádný prostor k podobným projevům nenávisti. Jsme přesvědčení, že cílem těchto akcí je nejen trapný pokus o urážku a hanobení přesvědčení, ale také snaha o vyprovokování reakce ze strany muslimů, na které by extremisté mohli stavět své další konstrukce.

Vedení Islámské nadace v Praze si velmi cení reakce Ministerstva zahraničních věcí na tento incident. I další lidé nám poslali omluvné dopisy, kterých si velmi vážíme. Sami však vidíme velký rozdíl mezi většinou společnosti, jejíž se cítíme být součástí, a hrstkou extremistů, která se z ní sama vyčleňuje.“⁴³

⁴³ SÁŠKA V., Praha 2009, Islámská nadace Praha

Pokud bych se měla například k tomuto útoku sama vyjádřit, tak si myslím, že je to velmi slaboduchý čin extremistické skupiny či jedinců, kteří pro svoji povrchní znalost útočí proti islámu. Chápu, že co je nové se může jevit jako špatné, jak jsem již psala, u nás média nezprostředkovávají informace o českém islámu, ale o islámu jako celku, a to většinou v „pobuřujících“, zprávách o bombových útocích, sebevražděných atentátech a kamenování žen apod. Tento čin je proti samotným extremistům, jediné co se stane, je, že, muslimkou komunitu to u nás nijak nepoškodí, naopak, takovéto hanobení a agrese může postupně vyvolat jen další agresí ze strany muslimů. Ne třeba jako celku, nebude se mstít Nadace ale třeba jednotlivci, kteří s Muslimskou obcí nemají v ČR co dočinění. To vše může vyústit v horší boje, které se můžou z roviny mediální či poškození majetku zvrhnout v napadení, protesty apod.

Každý z nás si udělá vlastní názor na islám v ČR nebo v Evropě. Netroufám si říci, jestli je islám nebezpečný, netroufám si říci, jestli nás může ohrozit, ohrozit naše hodnoty a zvyky. Jen vím, že by bylo dobré více veřejnost informovat o této problematice, a důsledně se zamyslet nad tím co děláme. Na jedné straně hlásáme svobodu projevu a víry a na druhou stranu zakazujeme, nedovolujeme a obcházíme vlastní zákony. Tím můžeme dát za pravdu jedincům, kteří nechtějí žít v míru.

2. Faktory působící na současný vývoj islámu

V následujících kapitolách bych chtěla rozebrat úpravu zákona o uznání církví, její výjimku pro uznání zvláštních práv.

2.1. Právní legislativa

Základním pramenem, který upravuje vznik, fungování, zánik církví je zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech.)

Podmínky vzniku a působení církví a náboženských společností ustanovuje výše zmíněný zákon, hlava 1, §5:

„Vznikat a vyvíjet činnost nemůže církev a náboženská společnost, jejíž činnost je v rozporu s právními předpisy a jejíž učení nebo činnost ohraje práva, svobody a rovnoprávnost osob a jejich sdružení včetně jiných církví a náboženských společností, ohrožuje demokratické základy státu, jako suverenitu, nezávislost a územní celistvost.“

§10 Návrh na registraci církve a náboženské společnosti

„Návrh na registraci církve a náboženské společnosti podávají ministerstvu nejméně tři fyzické osoby, které dosáhly věku 18let, mají způsobilost k právním úkonům a jsou občany České republiky nebo cizinci s trvalým pobytem v České republice. Členové přípravného výboru návrh podepíší a uvedou své osobní údaje. V návrhu přípravný výbor určí, kdo z jeho členů je zmocněn jednat jménem přípravného výboru. Podpisy členů přípravného výboru musí být úředně ověřeny.“⁴⁴

Návrh na registraci církve a náboženské společnosti musí obsahovat:

- a) Základní charakteristiku církve a náboženské společnosti, jejího učení a poslání,
- b) Zápis o založení církve a náboženské společnosti na území České republiky
- c) Podpisy nejméně 300 zletilých občanů České republiky nebo cizinců s trvalým pobytem v ČR hlásících se k této církvi a náboženské společnosti, s uvedením jejich

⁴⁴ Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženské vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů

osobních údajů podle tohoto zákona, a s uvedením totožného textu na každém podpisovém archu, který uvádí plný název církve. Musí být patrné že arch je podepisovaný pouze osobou hlásící se k této církvi a náboženské společnosti.

- d) Základní dokument, který obsahuje název církve a náboženské společnosti, který se musí lišit od názvu právnické osoby, která již působí na území ČR nebo která již o registraci požádala. Musí obsahovat poslání církve a základní články její víry, sídlo církve na území ČR. Dále musí obsahovat osobní údaje členů orgánu, organizační strukturu církve, způsob ustanovování a odvolávání duchovních, zásady hospodaření církve jako získávání prostředků, práva a povinnosti osob hlásících se k církvi.⁴⁵

2.1.1. Zvláštní práva církví

Zvláštní práva pro registrované církve a náboženské společnosti ustanovuje v zákoně 3/2002 Sb §7. Ten jasně vymezuje následovně:

- (1) Registrovaná církev a náboženská společnost může za podmínek stanovených tímto zákonem k plnění svého poslání získat oprávnění k výkonu těchto zvláštních práv:*
- a) Vyučovat náboženství na státních školách podle zvláštního právního předpisu*
 - b) Pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranné léčení a ochranná výchova,*
 - c) Být financována podle zvláštního právního předpisu o finančním zabezpečení církví a náboženských společností*
 - d) Konat obřad, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvláštního právního předpisu*
 - e) Zřizovat církevní školy podle zvláštního právního předpisu.*

⁴⁵ Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženské vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů

f) *Zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovního v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství, je-li tato povinnost tradiční součástí učení církve a náboženské společnosti nejméně 50let, tím není dotčena povinnost překazit trestný čin uložená zvláštním zákonem.*⁴⁶

Ústředí muslimských obcí se snažilo v roce 2006 získat tzv. zvláštní práva následující žádostí o přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv:

„ Žádáme o přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv, uvedených v § 7, odst. 1, písmena a) až e), zákona č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církvi a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech).“

„ O výše uvedené přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv žádáme udělením výjimky podle § 27, odst. 8 zákona č. 3/2002 Sb. Ze zvláštních práv, uvedených v § 7, odst. 1, zákona č. 3/2002 Sb., žádáme o přiznání oprávnění k výkonu těchto zvláštních práv:

- *vyučovat náboženství na státních školách podle zvláštního předpisu,*
- *pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách ČR, v místech, kde se vykovává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení a ochranná výchova,*
- *být financována podle zvláštního právního předpisu o finančním zabezpečení církvi a náboženských společností,*
- *konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvláštního právního předpisu,*
- *zřizovat církevní školy podle zvláštního právního předpisu.*

⁴⁶ Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženské vyznání a postavení církvi a náboženských společností a o změně některých zákonů

„ Nežádáme o přiznání práva zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství, protože zpovědi se v islámu nepraktikují. Náboženská společnost Ústředí muslimských obcí byla registrována Ministerstvem kultury podle zákona č. 3/2002 Sb. dne 17. Zář 2004 a bylo jí přiděleno IČ 73633259. Zdůvodnění naší žádosti v přílohách.⁴⁷

Tuto žádost zaslal dne 19. Dubna 2006 za Ústředí muslimských obcí Vladimír Sánka – místopředseda Výkonné rady UMO.

K žádosti bylo připojeno zdůvodnění žádosti ÚMO v něm stálo např.:

- UMO je náboženská muslimská organizace, která byla registrována na území ČR. Reprezentuje významné monoteistické náboženství s dlouhou historickou tradicí.
- UMO, začal znovu vycházet časopis Hlas, vzniklo několik organizací, Islámská nadace v Praze a v Brně, Svaz muslimských studentů.
- Cíle a činnost nadací UMO, jsou hlavně v oblasti osvěty a velmi důležitá je i charitativní činnost, koná sbírky v případě živelných pohrom jako např. povodně v ČR v letech 1997, 2002, tsunami v roce 2004 a zemětřesení v Pakistánu v roce 2005 prostřednictvím organizace ADRA.
- UMO je otevřeno náboženskému dialogu, a často se setkává se zástupci jiných náboženství, hlavně křesťanských církví a Židovské obce.
- UMO odsuzuje formy jak náboženského tak protináboženského extremismu a zdůrazňuje respektování právního systému ČR.
- Již nyní je zájem o duchovenskou službu v ozbrojených silách ČR, v místech výkonu vazby a trestu odnětí svobody, ochranné léčby, zájem o právo k uzavírání církevních sňatků
- Se souhlasem Vězeňské služby občas ÚMO provádí návštěvy některé z věznic apod.⁴⁸

⁴⁷ Ústředí muslimských obcí, časopis Hlas, ročník 25, květen 2007

⁴⁸ Ústředí muslimských obcí, časopis Hlas, ročník 25, květen 2007

Na tuto žádost bylo odpovězeno dne 21. prosince 2006 rozhodnutím poslaném jménem tehdejšího ministra kultury Martina Štěpánka. Jeho odůvodnění je následovné:

„ Z připomínek zejména vyplývá, že ÚMO by nemělo být oprávněné k výkonu zvláštních práv přiznáno s ohledem na to, že bylo registrováno dne 17. září 2004 a dva roky nelze považovat za dostatečné k tomu, aby se tato náboženská společnost mohla výraznějším a především transparentním způsobem profilovat navenek. Rovněž některá připomínková místa uvedla, že nepovažují za potřebné udělovat oprávnění k výkonu některých zvláštních práv, jako je např. pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách ČR, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení a ochranná výchova, neboť náboženské společnosti je již nyní umožněno působení v těchto zařízeních. Rovněž byly vzneseny připomínky proti zvláštnímu právu zřizovat církevní školy, které je natolik závažného charakteru, že by toto oprávnění mělo být přiznáno za standardních podmínek stanovených v ustanovení § 11 zákona. V neposlední řadě pak byly uplatněny připomínky týkající se finančního dopadu na státní rozpočet, který by v případě přiznání oprávnění k výkonu všech zvláštních práv nebyl zanedbatelný. Ministerstvo kultury odůvodnilo toto své rozhodnutí tím, že ÚMO sice reprezentuje významné světové náboženství s dlouhou historickou tradicí, avšak na území ČR bylo registrováno až ke dni 17.9.2004. Požádalo tedy o udělení výjimky po necelých dvou letech svého působení na území ČR, přičemž ustanovením § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 3/2002 Sb. byla pro přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv určena doba registrace 10 let. Ministerstvo kultury k tomu uvedlo, že vychází z toho, že garance za poskytování veřejných služeb na potřebné úrovni mohou zajišťovat pouze církve a náboženské společnosti, které k tomu mají jednak potřebné odborné zázemí, dlouhodobou tradici v takové činnosti a mohou poskytnout i potřebné vzdělání pro výkon příslušných povolání, jednak za dobu svého působení v ČR prokázaly, že jde o subjekty, které nejen svým učením, ale též dlouhodobou činností dokázaly svou

*přípravenost a důvěryhodnost pro výkon zvláštních práv v oblastech, za které jinak stát přebírá zvýšenou odpovědnost. Doba působení ÚMO jako registrované náboženské společnosti je tak dle Ministerstva kultury natolik krátká, že nemůže o dosavadní činnosti ÚMO dostatečným způsobem vypovídat tak, aby jí mohlo být umožněno působení v oblastech veřejné sféry, které si jinak vyhrazuje stát nebo jiná veřejná moc. Ministerstvo kultury dále uvedlo, že nepřiznáním oprávnění k výkonu zvláštních práv a svobod ani mezinárodních dokumentů upravujících náboženskou svobodu, neboť výkon těchto zvláštních práv není náboženskou činností v hlavním slova smyslu, přestože se církve a náboženské společnosti na těchto činnostech tradičně podílejí. Svěření takových činností jen některým církvím a náboženským společnostem nevede dle Ministerstva kultury k nerovnosti v obsahu a podstatě náboženské svobody, která musí být pro všechny občany stejná s tím, že Listina základních práv a svobod chrání projevy náboženské víry. Ministerstvo kultury doporučilo ÚMO, aby návrh na přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv podalo až po splnění podmínek uvedených v ustanovení §11 zákona č. 3/2002 Sb.*⁴⁹

Všechny dosažené registrace muslimské komunity:

Islám byl uzákoněn již v roce 1912 říšským zákonem 159/1912 ř. z. „*Přívrženci islámu uznávají se podle následujících ustanovení v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených za náboženskou společnost ve smyslu státního základního zákona ze dne 21. 12. 1867*“⁵⁰ Znovu byla Muslimská obec zřízena v roce 1934 pro Československo. Byla uznána Ministerstvem školství a národní osvěty. V roce 1949 byla zrušena zákonem 218/1949 Sb. V roce 1991 byla činnost UMO obnovena, ale nemohla být díky zákonu 161/1992 Sb., protože tento zákon požadoval 10tis. zletilých vstoupenců s trvalým pobytem v ČR.⁵¹ K úspěšné registraci došlo v roce 2004, kdy ÚMO splnilo podmínky podle nového zákona č. 3/2002 Sb., kdy při registraci

⁴⁹ Ústředí muslimských obcí, časopis Hlas, ročník 25, květen 2007, str. 10.

⁵⁰ Ústředí muslimských obcí, časopis Hlas, ročník 25, květen 2007, str. 2.

⁵¹ Tamtéž

náboženské společnosti stačí 300 podpisů dospělých osob s trvalým pobytem v ČR, které se hlásí k dané náboženské společnosti. Tak se tedy stalo, že 17. září bylo Ústředí muslimských obcí registrováno státem jako právnická osoba v ČR. UMO se dále snažilo využít výjimky v zákoně výše uvedeném, která v § 27 umožňuje, aby náboženská organizace, která zastupuje světově rozšířené náboženství s dlouhou historickou tradicí získala oprávnění k výkonu zvláštních práv bez splnění podmínky 10tis. podpisů s osobními údaji a bez 10leté čekací doby. Platnost výjimky je pět let od nabytí účinnosti zákona, tedy do 7. Ledna 2007. Tato výjimka dává oprávnění k výkonu zvláštních práv.⁵²

ÚMO veškeré podmínky splnila, avšak Ministerstvo kultury žádost o uznání zvláštních práv dne 21. 12. 2006 zamítlo.

3. Mešity – povolení a jejich výstavba

Slovo „mešita“, pochází ze semitského jazyka. Aramejsky znamená ܡܫܝܬܐ (s-g-d) uctívat, arabsky je pak kořen slova s-dž-d, jehož význam znamená „položít čelo na zem,“. Z tohoto kmene je pak odvozeno slovo masdžid - „místo, kde se koná prostrace,“. Slovo mešita tak jak ho známe se k nám dostalo přes německé slovo Moschee – muslimský kostel. Součástí mešity tvoří mihráb, výklenek, který ukazuje modlitební směr směrem ke Ka'bě. Minarety, typické pro některé mešity nejsou povinnou výbavou mešity. Začaly se stavět až v 7. století. V každé zemi je podoba mešity odlišná. Typické pro mešitu je dále rozdělení mužů a žen při modlitbě a to často v jiných místnostech, se samostatnými vchody. Interiér mešity bývá zdoben výroky z Koránu, naopak zde nenajdeme žádné vyobrazení živých ani mrtvých – ideál islámu je

⁵² Stručný vývoj muslimské komunity v ČR v posledních dvaceti letech, Islámská nadace, Praha, str. 2

nezobrazování svatých bytostí. Mešita je místo, kde muslim uctívá Boha, ale kde se také vyučuje teologii.⁵³

Jelikož dosavadní modlitební centra v Praze a v Brně již nevyhovují, muslimové a ÚMO se snaží o získání povolení na výstavbu nových mešit, které by vyhovovaly jejich požadavkům. V poslední době bylo několik pokusů o stavbu mešit v několika městech. Dva pokusy se uskutečnily v Teplicích, dále se uvažovalo o Karlových Varech, Orlové, o druhé mešitě v Brně a nejnověji v roce 2010 v Hradci Králové.

Názor na výstavbu mešit v českých městech je spíše jednotný ve směru s nesouhlasem mít ve svém okolí muslimskou modlitebnu, natož mešitu, která by měla nést nějaké typické znaky mešity včetně minaretu. V našem českém prostředí stále převládá obava o teroristické útoky. Lidé se tak obávají, že pokud by se v nějakém českém městě měla postavit mešita, znamenalo by to větší nebezpečí pro život. Objevují se teze, že se v mešitách soustředí extremisté, a že již v posledních několika letech právě v mešitách chystali teroristické útoky.

Proti výstavbě mešit vytáhla do boje v roce 2009 také politická strana a to KDU-ČSL prostřednictvím svých poslanců Juránka (předseda regionální organizace KDU-ČSL na jižní Moravě) a Macka (místopředseda KDU-ČSL). Ti se k možné výstavbě vyjádřili odmítavě, jelikož ani v muslimských státech není povoleno stavět křesťanské kostely.⁵⁴

Výčet kostelů v islámských zemích:

1. Alžírsko – kostel ve městě El Goléa, kostel Notre Dame d' Africa v Alžíru
2. Bahrajn – v jeho hlavním městě kostel Sacred Heart
3. Bangladéš – kostel svatého vzkříšení v hlavním městě

⁵³ <http://www.praha-muslim.cz/about.htm;jsessionid=E3A667CECEF20627397F034915F0F944>

⁵⁴ DOLEŽAL B., Křížové tažení Juránka a Macka proti islámu, http://www.lidovky.cz/dolezal-krizove-tazeni-juranka-a-macka-proti-islam-fht-/ln_nazory.asp?c=A090728_134743_ln_nazory_glu, 28. červenec 2009

4. Egypt – kostel Panny Marie z 3. st. n. l., kostel sv. Jiří – pravoslavný kostel z 10. století, kostel sv. Barbory z 5. století
5. Írán – katedrála Vank v Esfahánu, křesťanský kostel v Soorp Sarkis v Teheránu
6. Indonésie – katedrála v Jakartě,
7. Irák – syrský katolický kostel v Basře, Chaldejská katolická katedrála
8. Jordánsko – kostel v hlavním městě
9. Kuvajt – katolický kostel v Kuvajtu v hlavním městě
10. Libye - katolický kostel sv. Františka v Tripolisu
11. Maroko – kostel v Larache
12. Pákistán – kostel v Islámábádu, katedrála sv. Patrika v Karáčí, katedrála sv. Jana Pěšaváru, kostel sv. Ondřeje – presbyterský kostel v Láhauru, nový kostel v Karáčí,
13. Sýrie – katolický kostel v Hamě
14. Turecko – kostel sv. Štěpána v Istanbulu, dále řecký kostel v Istanbulu
15. Spojené arabské emiráty – evangelický kostel v Dubaji a kostel sv. Marie v Dubaji⁵⁵

3.1. Mešita v Praze a v Brně

První pokusy o výstavbu mešity v České republice se uskutečnily již ve 30. letech 20. století. Do války se však tyto pokusy nestaly reálnými a další pokusy se objevili až v 90. letech. Před rokem 1989 se v Praze začala scházet skupinka muslimů na páteční kázání a modlitby v pronajatých prostorách na studentských kolejích nebo sportovních či společenských sálech. Například kolej Arnošta z Pardubic, kolej 5. května, ve společenském sále na Střeleckém ostrově nebo v Gorazdově ulici. Tyto události dali za vznik Nadace pro zřízení a provoz islámského centra v Praze, ta byla v roce 2001 přejmenována na Islámskou nadace v Praze.⁵⁶

⁵⁵ OČADLÍK M., Jsou v muslimských zemích křesťanské kostely?, <http://ocadlik.blog.idnes.cz/c/155319/Jsou-v-muslimskych-zemich-krestanske-kostely.html>, 15. září, 2010

⁵⁶ SÁŇKA V., Islám v českých zemích – historie a současnost, str. 4,

První stálější prostora pro konání pátečních modliteb se našla v letech 1992 až 1999 v Praze 4 – Krči v ulici U Michelského lesa. Zde bylo sídlo Nadace pro zřízení a provoz islámského centra.⁵⁷

V roce 1996 se Islámské nadaci podařilo získat pozemek v Praze 9 s dvoupodlažní budovou, která dříve sloužila jako mlékárna. Majitelem nemovitosti byla firma Pragold Praha s.r.o., která měla již zažádáno o rekonstrukci budovy, tudíž tato firma figurovala stále jako majitel až do přestavby budovy, tak jak ji můžeme vidět dnes. Rekonstrukce byla ukončena v roce 1999 a jako islámská modlitebna – mešita – byla otevřena dne 7. Května roku 1999 zahájením páteční modlitby. Budova islámského centra je dvoukřídlovou budovou. V jednom křídle se nachází dvě patra s umývárny zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy. Hlavní budova je třípodlažní, kde v jednom patře je oddělení pro ženy se samostatným vchodem, dále se tu nachází společenská místnost a kuchyně. V druhém poschodí je hlavní modlitebna pro muže. V posledním třetím patře se nachází modlitební sál, kde se uskutečňují také přednášky.

V roce 2003 se Islámské nadaci podařilo otevřít Informační kancelář s malou modlitebnou v centru Prahy v ulici Politických vězňů 14.⁵⁸

Mezitím dne 7.kvěna roku 1998 byla otevřena vůbec první mešita v ČR, která byla plně v majetku muslimské společnosti. Avšak ani její začátky nebyly nikterak jednoduché. V roce 1995 zakoupila skupina muslimů v čele s Íráncem Ing. Muníbem Hasanem ar-Ráwí pozemek ve Vídeňské ulici 38, kde byly pouze ruiny z nedostavěné restaurace. Islámská nadace pro zřízení a provoz islámského centra v Brně podala po zpracování návrhu svoji žádost městské části Brno – střed. V projektu byly zaznamenány všechny náležitosti mešity, počítalo se zde s vybudováním modlitebny se vzdělávacími prostory. Původně proti stavbě městský zastupitelé neměli námitek, až do doby kdy se někteří zastupitelé začali k navrhovanému

⁵⁷ SÁŇKA V., Islám v českých zemích – historie a současnost, str. 4,

⁵⁸ <http://www.praha-muslim.cz/history.htm>

projektu stavět proti. Jeden zastupitel prohlásil, že má s muslimy špatné zkušenosti a že by se mešita v Brně mohla stát centrem islámských fundamentalistů a mohla by být základnou teroristů. Dalším důvodem bylo, že by zde byl nesoulad s územním plánem města. Dále zastupitelé uváděli, že v návrhu jsou závady, co se týče ochrany veřejné zeleně. Po tom, co se o stavbu mešity začal zajímat tisk, obdržel starosta města Brno – střed petici, kterou podepsalo 1400 lidí. Proto byla žádost o stavbu v prosinci 1995 zamítnuta.⁵⁹

Investor islámského centra se proti rozhodnutí města odvolal a Rada městské části dne 24. ledna 1996 rozhodla opačně a stavbu po dlouhých dohadech nakonec povolila. A to pod podmínkou, že stavba „*bude v souladu s územním plánem města.*“ Mešita nesměla mít speciální architekturu, to znamenalo, že nesmí mít minaret ani orientální architektonické prvky. Byla to jednopatrová budova o rozloze 250m². Stavba tedy začala roku 1997 a byla ukončena rok poté, slavnostně byla mešita otevřena 2. Července 1998, kterého se účastnili i zástupci křesťanské a židovské obce.⁶⁰

3.1.1 Funkce mešit v ČR

Mešita je místem, kde se muslimové společně scházejí nejen k modlitbám ale také k rozmlouvám mezi sebou. Pražská mešita a Informační kancelář s modlitebnou v Praze mají ještě jiné funkce. Tyto prostory jsou otevřeny široké veřejnosti i z řad nemuslimů celý týden. Zde můžeme nalézt mnoho informací o nadaci, islámu a životu muslimů z mnoha brožur a knih, které jsou zde volně k dispozici a které vydává Islámská nadace v Brně. Jak říká RNDr. Sánka „*jedním z úkolů Islámské nadace v Praze je pravdivě informovat o islámu a reprezentovat muslimskou komunitu na veřejnosti. Osvěta je zaměřena jak do řad muslimů, tak i směrem k nemuslimské veřejnosti.*“

Bezpochyby hlavní a nejdůležitější funkcí mešity jsou společná páteční kázání, která jsou pronášena ve dvou jazycích (v arabštině a v češtině). V mešitě je zajištěn provoz knihovny,

⁵⁹ MENDEL M., OSTRÁNSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Academia, 2007, str. 394-395

⁶⁰ Tamtéž str. 396-397

konají se zde pravidelné přednášky, sobotní výuky islámu pro děti. Nadace v mešitě v měsíci ramadánu pořádá program, večerní modlitby taráwih a zajišťuje nocleh v mešitě posledních 10 dnů ramadánu. Oslavují se zde další muslimské svátky, konají se zde muslimské sňatky, omývání mrtvých, pro které islámská nadace zajistila muslimský hřbitov jako jedno oddělení Olšanských hřbitovů. Dále se v mešitě konají rituální obřízky chlapců.⁶¹

Hlavním významem mešity pro muslima je v setkávání se při pravidelných bohoslužbách a svátcích s ostatními muslimi. V mešitách získávají muslimové teologické vzdělání. Při mešitách jsou zakládány školy, kde se mimo teologického vzdělání pořádají lekce z Koránu, jeho výklad v podobě přednášek muslimům i nemuslimům. V mešitě v Praze i v Informačním centru probíhá kurz arabštiny, pořádají se zde setkání a přednášky pro školy.⁶²

Pražskou mešitu v Praze 9 – Kyjích navštíví při páteční bohoslužbě až na 700 muslimů. Další modlitební místa se nacházejí v Praze 1 v ulici Politických vězňů 14, zde se konají denní modlitby, páteční kázání v arabštině a slouží hlavně k informování společnosti. Dále je v Praze – Troji modlitebna na studentské koleji. V Brně je mešita ve Vídeňské ulici 38, je otevřena pro denní modlitby, které se zde uskutečňují v arabštině i v češtině, pořádá program v ramadánu a funguje zde islámská knihovna. V Teplicích nakonec není postavena mešita ale je zde otevřena pobočka Islámské nadace v Praze a to Islámské centrum, kde se konají páteční kázání opět ve dvou jazycích a lekce z Koránu. Další město kde minulý rok objevil záměr postavit mešitu, ale muslimové opět neuspěli je město Hradec Králové, kde si muslimové pronajímají prostor v kulturním středisku Medium. Od letošního jara má Muslimská obec své sídlo v novém domě, který je plně v majetku Muslimské obce. V tomto místě se nachází i modlitebna. Malá modlitebna se nachází i v Liberci na studentské koleji Harcov, kde se konají denní kázání a nepravidelně i páteční modlitby a v Plzni na studentské koleji, kde se také konají denní kázání, v Karlových Varech se modlitebna nachází v hotelu Thermal a v obci

⁶¹ <http://www.praha-muslim.cz/about.htm>

⁶² Tamtéž

Kolová je mešita Ak medina v jednom z rodinných domů, jelikož i zde stavba nové mešity nebyla schválena.

3.2. Snahy o stavbu nové mešity

Již od roku 1995 kdy Islámská nadace podávala žádost o stavbu mešity v Brně se každá další žádost o stavbu další a další mešity setkává s neúspěch, ba dokonce dalo by se říci i s velkým nesouhlasem široké veřejnosti. Vždy ale spíše ve městech, kterých se to jednotlivě týká.

Islámská nadace úspěšně postavila a otevřela mešitu v Brně a v Praze. Další pokusy byly v Teplicích, podruhé v Brně, v Orlové, v Kolové u Karlových Varů a nově i v Hradci Králové.

3.2.1. Mešita v Teplicích

Současně s výstavbou mešity v Brně v roce 1995 se jednalo také o výstavbu první mešity v Teplicích. Jistý Džum 'a Ubajd Abú aš-Šawáribí (podle článku P. Třešňáka v týdeníku Respekt „Saraceni před branami“, Respekt 7/1996) ze Spojených arabských emirátů podal na teplickou radnici hotový návrh na výstavbu mešity, kterou byl ochotný financovat.⁶³ I postoj radnice byl zprvu pozitivní, podle starosty se měly teplické lázně stát „*křižovatkou kultur a porozumění*“⁶⁴ Na odpor proti výstavbě se postavili tepličtí občané, kteří svůj nesouhlas projevíli skrze Otevřený dopis starostovi města, který byl také podepsán pěti křesťanskými komunitami působícími na teplicku.⁶⁵ Tento dopis zveřejnil místní Teplický kurýr, později o Otevřeném dopise a celé žádosti o stavbu mešity informovali i celostátní média.

Otevřený dopis obsahoval dva argumenty. První je varování před vlivem islámu, „...*který by, jak dokládá stav a vývoj v islámských zemích, z hlediska dlouhodobé perspektivy nepřinesl mnoho dobrého. Islám jako náboženství je velice ortodoxní, agresivní a tvrdé. Jeho podstatou*

⁶³ MENDEL M., OSTRÁNSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Academia, 2007, str. 398

⁶⁴ Tamtéž

⁶⁵ VOJTÍŠEK Z., Dingir, Český boj o mešity, č.1/2006, 9. ročník, str. 19

je víra v Alláha, který je lhostejný ve vztahu k člověku, což vede k potírání individuality a k fatalistickému přístupu k životu. Svým vyznavačům islám odnímá svobodu rozhodování a snižuje pocit osobní zodpovědnosti za vlastní jednání (dle islámu je vše předurčeno).“⁶⁶

Druhý argument formulují následovně „*Jsmo zemi s křesťanskou tradicí a stavba mešity by tedy vzhledem k naší historii a kulturnímu dědictví minulých století byla spíše ztrátou než ziskem.*“⁶⁷

Na Otevřený dopis po jeho zveřejnění reagovali čtyři z pěti církví, jejichž farnosti v Teplicích se pod tento dopis podepsalo. Zpráva římskokatolické církve a církve československé husitské byla zveřejněna v Katolickém týdeníku v lednu 1996 s názvem „Církev k otevřenému dopisu proti výstavbě mešity“. Zde vyjádřili tak, že proč by nemohli muslimové v Teplicích postavit mešitu.⁶⁸

Dalším argumentem proti výstavbě bylo zvýšení hluchnosti a kriminality v Teplicích. I po té co negativní postoj polevil, městská rada projekt zamítla 14. února 1996.⁶⁹

3.2.2. Mešita v Orlové

V roce 2004 se objevily snahy o stavbu mešity v Orlové na Ostravsku. Tento projekt však neměl podporu ani u samotných muslimů a Ing. Muníb Hasan z Islámské nadace v Brně ji sám odsoudil k neúspěchu a označil ji za možný podvod. V Orlové se objevil plán na stavbu kulturního, společenského a rehabilitačního centra s mešitou. Tento plán podal na místní úřad Radě města muž jménem Muhamed Gutigi, který pochází původně z Albánie a který žije v ČR již od roku 1990. Za investora celé mešity uváděl Islámský svaz sídlící v Saúdské Arábii.⁷⁰

⁶⁶ MENDEL M., OSTŘANSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Academia, 2007, str. 398

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ MENDEL M., OSTŘANSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Academia, 2007, str. 396-397

⁶⁹ Tamtéž str. 399

⁷⁰ MENDEL M., OSTŘANSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Academia, 2007, str. 401-402

O celé akci podal občanům zprávu Moravskoslezský deník v lednovém čísle v roce 2004 na jejíž popud vznikla petice, kterou podepsalo až 600 odpůrců. V petici píše „*Mešitu považujeme za symbol cizí kultury, která je nevstřícná vůči evropské kultuře, ve které jsme vyrostli a ve které chceme vychovávat naše děti. Náboženské kořeny islámu byly založeny na nesnášenlivosti a násilí. Tento směr vidíme i dnes v politice islámských zemí, které podporují anebo přímo produkují terorismus. Na základě zkušeností jiných evropských států, např. Německa, Francie, Velké Británie, se obáváme, že případná mešita v našem městě může být využita pro tyto iniciativy.*“⁷¹

Rada města se návrhem začala zabývat a starosta Orlové Vladimír Faran se zkontaktoval s velvyslancem Saúdské Arábie, který jak říká zpráva Česká tisková kancelář, zdůraznil, že neexistuje žádný projekt, který by se měl týkat mešity nebo islámského centra právě v Orlové. Po tomto prošetření Rada města tento návrh pozastavila.⁷²

3.2.3. Druhý pokus o stavbu mešity v Teplicích

Tento pokus se uskutečnil v roce 2004, o kterém se veřejnost dověděla již v roce 2003, kdy se konalo první jednání mezi úřady a investorem ze Spojených arabských emirátů. Jednalo se o vybudování Orientálního kulturního centra s mešitou a hotelem. Tato stavba měla být uskutečněna na kraji Zámecké zahrady přestavbou bývalého statku. V tomto objektu se již nachází modlitebna, která žádný odpor u široké veřejnosti nevzbudila.⁷³

I tento pokus se neobešel bez veřejné petice, již otiskl opět Teplický kurýr. V textu se praví: „*Islám je silně ortodoxním náboženstvím, které setrvává na principech neslučitelných s naším kulturním prostředím. Jsme přesvědčeni, že obyvatelé města Teplice mešitu nepotřebují. Zvláště v době silícího arabského terorismu po celém světě by bylo krajně nezodpovědné i jen uvažovat o povolení nechat vybudovat podobnou stavbu. Z poslední doby jsou známy četné případy, že právě v mešitách se soustřeďují radikální muslimové, kteří hlásají potřebu fyzicky*

⁷¹ MENDEL M., OSTRÁNSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Academia, 2007, str. 401-402

⁷² MENDEL M., OSTRÁNSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Academia, 2007, str. 402-403

⁷³ Tamtéž

likvidovat lidi jiného vyznání než islámského a připravují teroristické útoky proti civilnímu obyvatelstvu. “ Tento text otiskl Teplický kurýr, v čísle 16 v dubnu 2004.⁷⁴

Rada města Teplice zamítla i tento druhý pokus o stavbu mešity. Za jejím zamítnutím údajně nestojí petice ale to, že stavba opět neodpovídá urbanistickému a architektonickému charakteru města. Díky tomuto postoji investor od výstavby Orientálního centra spojeného se stavbou mešity opustil.

3.2.4. Mešita v Kolové na Karlovarsku

V této kauze o stavbu mešity v obci Kolová nešlo zprvu ani o mešitu. Skupina obyvatel původem z Kazachstánu se rozhodla v této obci si postavit společensko-kulturní dům, který měl mít dvě věžičky s půlměsícem. Tato žádost o stavbu vyvolala negativní ohlas v místním zastupitelstvu. O stavbu požádala skupinka lidí, která si v „satelitním městečku,, chtěla postavit místo, kde by se mohli scházet. Nejednalo se o ortodoxní muslimy, kteří by trvali na stavbě mešity. Obyvatelé Kolové se báli, že by mešita přilákala muslimské extremisty a zároveň české nacionalisty. Zastupitelé se obhajovali tím, že se původně jednalo pouze o výstavbu rodinných domů venkovského typu a že sem nepatří žádné stavby církevního typu.⁷⁵ K situaci se vyjádřil i Lukáš Lhotáň⁷⁶ na internetovém blogu údajně takto:

„ Skupina obyvatel vesnice Kolová v Karlovarském kraji se rozhodla postavit si společensko-kulturní dům, kde by se svými rodinami a přáteli pořádali kulturní akce a ti religióznější z nich by se tam i občas pomodlili. A tak si podali žádost o povolení stavby na místním úřadě a nestačili se divit, co se v té „demokratické“ České republice začalo dít.(...) komunální politici se ani příliš netají svou xenofobií a protimuslimskými názory. Například zastupitel v Kolové Ing. František Vilím doslova řekl šéfredaktorovi MF DNES v Karlových Varech:

„ jsme řekli, že tady nechceme žádnou modlitebnu. Oni nám vypalují katolické kostely.“

⁷⁴ MENDEL M., OSTRÁNSKÝ B., RATAJ T., Islám v srdci Evropy, Academia, 2007, str. 403

⁷⁵ www.master.ct.24.cz 20.leden 2009, autor ČT24

⁷⁶ Spolupracovník Islámské nadace v Brně a Ústředí muslimských obcí, specializuje se na problematiku muslimských zemí blízkého východu a muslimů v Evropě

*To kde místní kazašští muslimové vypalují katolické kostely, ale nebyl schopen říci. Je třeba podotknout, že chování místních zastupitelů (kteří se na zákazu údajné mešity shodli, ale oficiálně o tom neexistuje stanovisko obce) je motivováno čistě xenofóbií. Stačí říci, že v katastru obce již několik let stojí protizákonně pravoslavný kostelík místním politikům nevadí, ale když si místní obyvatelé legálně chtějí postavit kulturní centrum je jim to zakázáno pouze kvůli jejich původu. Nejzajímavější částí celé kauzy je skutečnost, že zatímco investoři celé akce si chtějí postavit pouze kulturní centrum pro obyvatele z Kazachstánu místní politici hovoří o mešitě.*⁷⁷

Proti tomuto pravoslavnému kostelíku se zlatými báněmi a ruské dřevěnici, stavbě, která se vymyká standartu, se vyjádřili i ochránci přírody s tím, že do Chráněné krajinné oblasti Slavkovský les nepatří. A přesto stojí bez povšimnutí.⁷⁸

3.2.5. Mešita v Hradci Králové

V Hradci Králové se uskutečnil zatím poslední pokus o stavbu mešity v roce 2010. V tomto městě žije na 250 muslimů, převážně studentů, lékařů a obchodníků, kteří se scházeli v kulturním centru Médium do jara 2011. Které jim sloužilo jako místo pro jejich páteční modlitby, oslavy v Ramadánu, výuku Tajweed⁷⁹, výuku arabštiny, Fiqh and Hadeeth⁸⁰. Nové prostory, které měly sloužit nové stavbě mešity, se nacházejí blízko pronajímaného centra Jumu'ah. Jedná se o plochu 1 105 m², která dříve sloužila jako hotel. Budova má suterén, přízemí, nadzemní patro a podkroví, vlastní parkovací plochu, tři garáže a malý venkovní pozemek.⁸¹ V přízemí by podle návrhu byla kuchyň a jídelna pro cca 60 lidí, kanceláře a umývárnu pro muže s bytem. V přízemí by pak mohla být hlavní modlitebna pro muže, která bude 100m² a jedna modlitebna pro ženy o velikosti 40 m², dále tu pro ženy budou zřízeny umývárny, dva byty a studovna. V prvním patře by měly být další byty s tím, že podkroví je

⁷⁷ <http://blisty.cz/art/44857.html> 19. Ledna 2009, Lukáš Lhotáň

⁷⁸ www.zpravy.idnes.cz, Vladimír Zedník, MF DNES, 18. Ledna 2009

⁷⁹ Učení Koránu

⁸⁰ Principy a zásady v Koránu

⁸¹ www.hkmesita.cz, muslimové o projektu

zatím podle návrhu nevyužité. Na celý tento projekt se muslimové snažili získat částku 15mil. Kč.⁸²

Na webových stránkách se muslimové vyjadřují k tomu, že bohužel z jistých důvodů nemohou poskytnout oficiální dokument ale pro zájemce je zřízen kontakt na osobu jménem Azizul Salehudin. Od roku 2011 Muslimská obec pořídila po finanční sbírce dům, který je nyní v majetku Muslimské obce a slouží jim i jako modlitebna.

3.3. Mediální boj o mešity

Každý pokus o stavbu mešity v českých městech doprovázel mediální boj. Po té co se občané dověděli z médií o stavbě Orientálního centra nebo mešity okamžitě začali psát Otevřené dopisy a petice a ostře se vyjadřovali na stranu muslimů.

3.3.1. Teplice

Nejvystižněji mediální boj o mešity vystihuje analýza Kateřiny Kantarové, která sleduje dva pokusy o stavbu mešity v Teplicích. Kterou sama autorka popisuje: „...*analýza sleduje případ neúspěšného projektu stavby mešity v Teplicích a skrze tento projekt blíže zkoumá obraz islámu a muslimů v místních médiích.*“⁸³

Po prostudování mnoha internetových a novinových článků bych své shrnutí mediálního boje srovnala a vyjádřila přesně analýzou Kateřiny Kantarové, s kterou nemohu víc než souhlasit.

Ve své analýze tvrdí, že obraz muslimů je vyjádřen na základě událostí, které se udály. Charakter mediálního obrazu muslimů ovlivňuje také postoj ostatních médií. V případě teplické mešity se informace o chystané výstavbě objevili v celostátním i mezinárodním tisku (Lidové noviny, The Time).⁸⁴

⁸² www.hkmesita.cz muslimové o projektu

⁸³ KANTAROVÁ K., Mediální boj o mešitu, www.advojka.cz, archiv č. 46/2006

⁸⁴ Tamtéž

Autorka popisuje probíhající situaci kolem první žádosti o povolení o výstavbu modlitebny z roku 1995 i druhého pokusu z roku 2004 a snaží se popsat mediální boje mezi oběma pokusy.

Předpokládá, že při druhé žádosti v roce 2004, skoro po deseti letech bude česká veřejnost reagovat jinak, připraveněji a tím i jiný výsledek. V situaci, kdy městští zastupitelé písemně potvrdili investorovi projekt Orientálního kulturního centra v Teplicích. V září 2003 napsala šéfredaktorka Teplického kurýru článek s názvem *O kompromisech s tolerantním nádechem*, který se k celé situaci nestavěl odmítavě, ale už v lednu 2004 se ve stejném týdeníku dočteme, že v Teplicích mešita zřejmě bude a že se občané budou muset smířit s tím, že z „malé Paříže,, se stane „malá Káhira,,.⁸⁵

Co zapříčinilo ten zlom? Tak jak můžeme vyčíst ze starých novin a internetu a jak říká Kantarová ve své analýze. Zlom nastal s peticí obyvatel, kteří „mešitu,,ve městě nechtěli. A právě Teplický kurýr byl jedinými novinami, kde byla petice celá zveřejněna ve svém plném znění (v dubnovém čísle r. 2004). Vrcholem článku byla výzva pro další občany Teplic, aby se připojili k petici. Týdeník se veřejně přihlásil k názoru, že je islám ortodoxním náboženstvím neslučitelným s naší kulturou.⁸⁶

Kateřina Kantarová uvádí, „...že cílem investora bylo vybudovat kulturní, vzdělávací a společenské centrum pro širokou veřejnost, nikoliv pouze pro Araby, jak bylo prezentováno v médiích.“ V tisku se objevili články, že uprostřed Zámeckého parku vyroste obrovská mešita.⁸⁷

Přestože město Teplice ročně navštěvuje několik set arabských pacientů, muslimů, což obyvatelům nikterak nevadilo, se najednou postavilo na stranu názoru, že právě v mešitách se soustřeďují radikálové, a že s výstavbou takovéto budovy se do města přistěhují extremisté a teroristi z arabských zemí. Ale jelikož je Teplický kurýr týdeníkem zdarma dávaným do

⁸⁵ KANTAROVÁ K., Mediální boj o mešitu, www.advojka.cz, archiv č. 46/2006

⁸⁶ Tamtéž

⁸⁷ Tamtéž

schránek obyvatelů, byla hlavním periodikem, a který celých šest týdnů zastával odmítavý postoj vůči výstavbě mešity, není divu, že mnoho obyvatel Teplic zastávalo též odmítavý názor. Jak paní Kantarová ve své analýze, stalo se to, že město pod tlakem médií zřejmě ustoupilo a změnilo názor – viz Článek Deník Směr květen/2004 *Radní obrátili, mešita už se nelíbí.*⁸⁸

Dalším periodikem se stal právě Deník, který prezentoval další negativní články vůči stavbě. Deník Směr, ve kterém vyšel článek s vyjádřením občanů, kteří bydlí ve vilové čtvrti Na Valech, že s mešitou nesouhlasí, jelikož žijí kousek od Zámeckého parku, a že mají z arabů strach. Ale na druhou stranu jak říká paní Kantarová jim nebrání ale pronajímat arabům své domy a byty při lázeňských pobytech. Dále Deník prezentoval článek „*...hřiště tady prý zůstane, ale kdo sem pustí malé děti, když tu budou procesí Arabů?*“⁸⁹ Primátor města Jaroslav Kubera sice prohlásil, že výtky k stavbě se týkají pouze umístění mešity a některých jejích prvků ale druhým dechem dodává dle analýzy od paní Kantarové „*Když každý den v televizi slyšíme zprávy o různých atentátech a vidím Amaričana s uříznutou hlavou, tak bych taky podepsal petici. Ale musím uvažovat reálně.*“⁹⁰ A jak tvrdí právě Kantarová ve svém článku většina obyvatel odsunula svoje zkušenosti s arabskými lázeňskými hosty až na druhou kolej a nechali se ovlivnit médii. Boj o mešitu tedy probíhal právě na mediální úrovni. Média byla ta, co podávala průběžně „věrohodné“, informace díky kterým změnili lázeňského arabského hosta v ortodoxního teroristu páchajícího atentáty.⁹¹

3.3.2. Orlová

V předchozí kapitole jsem zmínila pokus kazašských občanů o výstavbu kulturního centra, nesprávně označovaného veřejností za mešitu. Zde nebyl „boj o mešitu“, mediálního rázu, ale spíše se zde jednalo o politický počín a podle Libertas Independent Agency o.s., která

⁸⁸ KANTAROVÁ K., Mediální boj o mešitu, www.advojka.cz, archiv č. 46/2006

⁸⁹ Tamtéž

⁹⁰ KANTAROVÁ K., Mediální boj o mešitu, www.advojka.cz, archiv č. 46/2006

⁹¹ Tamtéž

sdužuje brněnské muslimy a nemuslimy se jednalo o xenofobní a rasistický podtext. Libertas Independent Agency o.s. vydala oficiální tiskovou zprávu, kterou bych zde chtěla uvést, jelikož reagovala na výrok obecního zastupitele Kolové Františka Vilíma, který se vyjádřil při rozhovoru se šéfredaktorem MF DNES takto: „*Zatím jsme řekli, že tady nechceme žádnou modlitebnu. Oni nám vyplují katolické kostely.*“⁹² Proti tomuto se vyjádřil v tiskové zprávě předseda Libertas Independent Agency o.s. Fatah Ismail:

„ Libertas Independent Agency o.s., sdružující brněnské muslimy a nemuslimy, vyjadřuje hluboké znepokojení nad postojem obecních zastupitelů z obce Kolová na Karlovarsku vůči tamějším obyvatelům islámského vyznání.

Podle informací karlovarské redakce MF DNES z neděle 18. Ledna 2009 se skupina obyvatel islámského vyznání v obci Kolová rozhodla postavit si v obci kulturní centrum (nesprávně označováno jako mešita). Představitelé obce neměli proti výstavbě kulturního centra námítky, dokud se nedověděli, že investorem jsou obyvatelé islámského vyznání. Poté se členové obecní rady rozhodli stavbu, která je těsně před dokončením, zakázat a sami přiznali, že jejich motivem je náboženské vyznání investorů.

Jménem Libertas Independent Agency o.s. oznamujeme, že výše uvedené rozhodnutí obecních zastupitelů v obci Kolová považujeme za zcela zřejmě motivované xenofobií a rasismem. Předsednictvo našeho občanského sdružení zaslalo obecnímu úřadu dopis, v němž jej žádáme o zaujetí postoje ke xenofobním a lživým projevům některých obecních zastupitelů, kteří je pronesli jménem celé obecní rady. Představenstvo našeho občanského sdružení také zaslalo dopis investorům celé akce, v němž jim nabízíme pomoc a podporu v rámci celé kauzy.

Dále byl zaslán dopis obecnímu zastupiteli obce Kolová panu Františku Vilímovi s žádostí o vysvětlení jeho slov řečených v rozhovoru se šéfredaktorem MF DNES z Karlových Varů.

⁹² FATAH ISMAEL, Libertas Independent Agency o.s., Tisková zpráva k zákazu stavby údajné mešity v Kolové, http://www.nenasili.cz/cs/2864_tiskova-zprava-brnenskych-muslimu-k-zakazu-stavby-udajne-mesity, 21. Ledna 2009

František Vilím doslovně řekl: „Zatím jsme řekli, že tady nechceme žádnou modlitebnu. Oni nám vypalují katolické kostely.“ František Vilím je v dopise vyzván, aby prokázal spojitost mezi obyvateli obce Kolová islámského vyznání a údajnými útočníky na katolické kostely. Pokud tak neučiní, je představenstvo Libertas Independent Agency o.s. připraveno vyzvat odpovědné státní orgány k zahájení úkonu v šetření možného spáchání trestného činu podněcování nenávisti vůči skupině obyvatel a rasismu.

Dále oznamujeme, že celou situaci kolem výstavby kulturního centra monitorujeme a v případě pokračování nezákonné diskriminace muslimských obyvatel obce Kolová jsme připraveni uspořádat demonstraci před obecním úřadem v Kolové a další protestní aktivity proti rasistickému přístupu vedení této obce vůči obyvatelům České republiky.“⁹³

Muslimové si nakonec po mnoha protestech uspořádali vlastní sbírku, za kterou si pořídili menší rodinný dům, který je plně v majetku muslimské obce, který slouží od letošního jara jako modlitebna. Tato modlitebna se nachází v ulici U Nových lázní.

3.3.3. Brno

Dalším mediálním bojem o stavbu nové mešity se stal pokus o již druhou modlitebnu „mešitu“ v Brně. Zde probíhaly protesty, petice a i veřejná vystoupení některých českých politiků.

Po modlitebně ve Víděňské ulici muslimové chtěli větší prostor pro svoje aktivity, jelikož stará mešita již nevyhovuje potřebám muslimských rodin. Tuto novou mešitu chtěla postavit islámská nadace v čele s Hassanem Munub Alwari, který byl i u první brněnské stavby. V rozhovoru pro MF DNES s Terezou Strnadovou pan Alwari uvádí, že nepotřebují další prostory, ale jeden nový a větší prostor. V té stávající by mohla být podle jeho vyjádření například knihovna nebo galerie. Proti této stavbě, po 11 letech vzájemného poklidného

⁹³ ISMAIL F., LHOTAŇ L., Tisková zpráva brněnských muslimů k zákazu stavby údajné mešity, http://www.nenasili.cz/cs/2864_tiskova-zprava-brnensky-ch-muslimu-k-zakazu-stavby-udajne-mesity, 21. Ledna 2009

soužití přichází při takové žádosti o stavbu nové mešity protest. K těmto protestům se veřejně vyjádřili a na stranu odpůrců postavili jihomoravští lidovci. Předseda jihomoravských lidovců pan Juránek v lidovky.cz údajně tvrdí že: „...Morava má své vlastní tradici, hodnoty a tisíciletou kulturu.“⁹⁴ Dále lidovky.cz uvádí, že pan Juránek považuje za naprosto klíčové, že, lidé, co se přestěhují do ČR, budou ctít to co je u nás obvyklé. Bohuslav Doležal v článku pr server lidovky.cz uvádí údajné tvrzení pana Juránka „*někteří muslimové v Česku i jinde nadřazují právo šarija (islámské právo, dané Bohem, sestavené na základě Koránu a je mnohem rozšířenější než naše právo, obsahuje i povinnost věřícího k Bohu, tak i úpravu chování mezi lidmi)*“⁹⁵ nad *právo země ve které žijí*.“ Pana Juránka doplňuje pan Macek, místopředseda lidovců, že podle svých představitelů nemusí muslimové poslouchat toho, kdo nevěří v islám. K těmto informacím se Bohuslav Doležal v článku vyjadřuje, že za prvé uvádí, že Morava musí být „nějakou výjimkou,“ jelikož podle výzkumu je v ČR dohromady 43% věřících, z toho 6-9% je praktikujících křesťanů, z toho pro pana Doležala plyne dle jeho slov, že naše tisícileté tradice, jak se s nimi hájí lidovci, které bychom měli vnútit muslimským imigrantům, se dají shrnout pod heslo „vepřo – knedlo – zelo“. Za druhé v celé věci pan Doležal viděl pouze předvolební tah lidovců na jižní Moravě, který podporoval výroky, že v Saúdské Arábii se také nestavějí křesťanské kostely.⁹⁶

Lidovky.cz otiskli v červenci 2009 další článek o boji proti mešitě v Brně, kde se opět vyjádřil pan Juránek proti nové stavbě následovně: „*Bylo by velkou chybou nechat si je (tradice) vytlačovat cizí kulturou a náboženstvím*“ dále se v článku objevuje vyjádření místopředsedy KDU-ČSL pana Davida Macka. Kterého znepokojují některé požadavky islamistů. Například ho dráždí příručka od Vladimíra Sáňky Povolné a zakázané, kde údajně uvádí, že muslimové nemusí poslouchat někoho, kdo nevěří v islám. A že příručka dále ukládá trest smrti pro

⁹⁴DOLEŽAL B., Křížové tažení Juránka a Macka proti islámu, http://www.lidovky.cz/dolezal-krizove-tazeni-juranka-a-macka-proti-islamu-fht-/ln_nazory.asp?c=A090728_134743_ln_nazory_glu ,29. Červenec 2009

⁹⁵ KROPÁČEK L., Islám a Západ, Historická paměť a současná krize, Vyšehrad 2002, Glosář, str. 195,

⁹⁶ DOLEŽAL B., Křížové tažení Juránka a Macka proti islámu, http://www.lidovky.cz/dolezal-krizove-tazeni-juranka-a-macka-proti-islamu-fht-/ln_nazory.asp?c=A090728_134743_ln_nazory_glu ,29. Červenec 2009

nevěrné ženy a odpadlíky od islámu.⁹⁷ Představitel Islámské nadace v Brně pan Hasan k tomu dodává, že jde o věty, které byli vytrženy z kontextu a že je nutné posuzovat učení církve nikoliv jednotlivce. Stejně jako Bohuslav Boháček se pan Hasan domnívá, že celý tento boj lidovců proti stavbě mešity je pouze předvolební téma, a proto ho nechtěla Islámská nadace v Brně dále nikterak komentovat.⁹⁸

Celá tato situace se jevila spíše jako politický boj před volbami (tehdy v čele města Brna byli KDU-ČSL, ČSSD a zelení). Koaličním partnerům tenkrát stavba nevadila a naopak se vyjádřili, že pokud muslimům chybí prostor, je naprosto normální, že si shání nový, a pokud bude stavba v souladu s územním plánem není nástrojů tuto stavbu zakázat. Avšak lidovci v roce 2009 nebyli jediní, kdo stáli proti stavbě nové modlitebny, podle výzkumu iDNES.cz vyplývá, že stavba by vadila 18tis. lidí.⁹⁹ A to i přes deset let klidného soužití muslimů a obyvatel Brna. Jak uvádí religionista Marek Čejka *„během těch let muslimové ukázali, jak jsou otevření a vstřícní. To mohlo částečně obavy některých Brňanů z islámu rozptýlit“*. Největší problém ale pan Čejka vidí v tom, že lidé nemají o islámu dostatek informací a *„po jedenáctém září se mnoho lidí začalo o světová náboženství zajímat. Bohužel čerpají informace z povrchních zpráv v médiích. Jejich postoj k muslimům je proto plný mýtů a zbytečných stereotypů.“*¹⁰⁰

3.3.4. Hradec Králové

Nejnovější stavbou modlitebny měla být akce v Hradci Králové, proti které se také hradečtí postavili s odporem. Vznikli internetové stránky www.hkmesita.cz kde informuje obyvatele jistý pan Jakub Kučera – občan Hradce Králové, že v Hradci Králové žije na 250 muslimů a

⁹⁷ http://www.lidovky.cz/lidovci-maji-novy-cil-bojuji-proti-mesite-v-brne-ftm-/ln_domov.asp?c=A090727_130650_ln_domov_ter, 27. červenec 2009

⁹⁸ Tamtéž

⁹⁹ STRNADOVÁ T., MF DNES, Proč jsou věřící proti stavbě mešity? Diví se šéf brněnských muslimů, http://zpravy.idnes.cz/proc-jsou-verici-proti-stavbe-mesity-divi-se-sef-brnenskych-muslimu-1go-/kavarna.aspx?c=A090812_152933_kavarna_bos, 12. srpen 2009

¹⁰⁰ Mat'áše J. N., Brněnský deník, http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/muslimove-chteji-dalsi-mesitu20080515.html, 16. Květen 2008

scházejí se v pronajatém prostoru kulturního centra Médium a že nyní mají muslimové v Hradci záměr postavit „velké muslimské centrum“ v ulici Brněnská 4, které by mělo nepřetržitý nonstop provoz, znamenalo by to pro Hradec Králové nárůst muslimské komunity v „našem salonu republiky“¹⁰¹

Autoři nebo autor této stránky nesouhlasí se stavbou islámského centra v Hradci, proto, že jak zde uvádí, několikaleté zahraniční zkušenosti ukazují, že v islámských centrech a mešitách se volá nenávisť proti židům, křesťanům a nevěřícím, odmítání demokracie, svobody a hodnot, které uznává západní svět. Pan Kučera je přesvědčen, že islámské centrum přinese spíše problémy, protože jak uvádí, kde se objeví muslimové, vznikají problémy v oblasti bezpečnosti, narušení veřejného pořádku. Dále zde pan Kučera zveřejňuje odkaz na odmítavý dopis, který je adresovaný primátorovi Hradce Králové Ing. Otakaru Divíškovi. Dále zde autor uvádí několik internetových odkazů na problémy spojené právě s extremismem, teroristy a mešitou. Například článek z archivu Hospodářských novin s názvem *Německo uzavřelo mešitu, která byla „centrem džihádu“*, v článku se mimo jiné píše, že mešitu navštěvovali muslimové, kteří připravovali útok z 11. září. Další článek s názvem *„V londýnské mešitě zatčeno sedm osob za terorismus“*¹⁰²

Srpnu 2010 se proti hradecké mešitě objevili letáky varující před muslimy, a které vyzývají k protestům proti stavbě islámského centra. Tyto letáky neznámý pachatel vrazil do schránky obyvatel Hradce Králové a vyzýval je, aby podpořili petici proti výstavbě. Jedním ze „skandálů“ kolem potenciální výstavby mešity, ze strany muslimů, bylo podle české televize uplácení předsedy občanského sdružení AntiMešita v Hradci Králové Valentina Kušáka. Nejdříve mu někdo vyhrožoval smrtí za jeho výroky proti muslimům, a po té dostal e-mailem

¹⁰¹ KUČERA J., www.hkmesita.cz

¹⁰² Tamtéž

nabídku od jistého „Ahmeda“ na padesátitisícový úplatek za to, aby přestal kritizovat muslimy a nebránil výstavbě modlitebny.¹⁰³

Vše skončilo tak, že si muslimská společnost v Hradci Králové si po dlouhodobé peněžní sbírce na jaře roku 2011 koupila dům v ulici Drahoňovského, který momentálně slouží jako sídlo Muslimské obce v HK a i jako modlitebna.

Mešita nebo alespoň modlitebna má v životě muslima velký význam, slouží k tomu, aby mohl dodržovat jeden z pěti pilířů islámu – modlitba. Jak se píše v Koránu „*V domech, jež Bůh dovolil postavit a v nichž se vzpomíná jména Jeho, slaví Ho ráno i večer muži, které ani obchod, ani prodej nezláká od vzývání Boha, od dodržování modlitby a od dávání almužen, a ti obávají se dne, kdy srdce i zraky budou se obracet, aby je Bůh odměnil za to, co vykonali dobrého, a aby to rozmnožil z laskavosti Své. A Bůh uštěďruje, komu chce, aniž počítá*“ (súra an-núr – Světlo, verše 36-38).¹⁰⁴

¹⁰³ WEINER V., Odpůrce mešity čelí výhrůžkám i úplatkům, <http://www.ceskatelevize.cz/ct24//regiony/125801-odpurce-vystavby-mesity-celi-vyhruzkam-i-uplatkum/>

¹⁰⁴ <http://www.praha-muslim.cz/about.htm>

Závěr

Ačkoliv byla Česká republika ovlivněna islámem pouze okrajově, stejně se u nás vytváří komunita, která nyní sčítá okolo 12tisíc věřících muslimů. Dle mého názoru s celou Muslimskou obcí žijeme v symbióze, bez větších konfliktů nebo bojů. Občas se objeví nenávislné a rasistické nadávky, urážky nebo nápisy na budovách, které jsou vždy výsledkem spíše určité radikální skupiny. I když je zde případ, kdy mne i celou Muslimskou obec šokovala reportáž odvysílaná v české televizi a uvedená i na internetových serverech. Jedná se údajně o dokument jménem „Já muslim“, účinkuje zde mladý muž, vydávající se za muslima, který jde navštívit pražskou mešitu v Praze na Černém Mostě, kde komunikuje jak s RNDr. Sáňkou tak i s jinými muslimy. Celý tento „dokument“ je viditelně sestříhaný, vysílá sestříhané fráze, došlo i k vsazení obrazu, tak, aby muslimové v mešitě vypadali jako radikální teroristé a vrcholem bylo, když česká televize vsadila šíitské videozáznamy do sunnitské mešity. Islámská nadace se podle slov RNDr. Sáňky snažila vůči napadení tohoto stylu bránit a požadovali omluvu. Té se sice nedočkali, ale pořad byl stáhnut.

Jak jsem popsala ve druhé kapitole, Muslimská obec se po roce 1989 snažila o zákonné uznání a získání zvláštních práv. Je zde ale podmínka 10tisíců podpisů dospělých osob, žijících na území České republiky s trvalým pobytem, což je dle slov RNDr. Sáňky nemožné ještě na mnoho let dopředu. I přes dlouhodobou tradici islámské komunity v ČR, což je i jedna z podmínek ve výjimce při získání zvláštních práv, k uznání nedošlo i přes mnohé žádosti a odvolání Muslimské obce, která chce v České republice pouze spokojeně a oficiálně žít. Mají svá halal jatka, své obchody se specifickým jídlem, s oděvem pro ženy, který vyhovuje islámským pravidlům. V centru Prahy zde mají otevřeno i několik restaurací kde se mohou najíst dle islámských zásad. Jen za celou dobu své působnosti v ČR nemají svého oficiálního duchovního, nemohou být financováni od Ministerstva kultury, nemohou uzavírat legální náboženské sňatky. Muslimské obci tedy nezbývá nic jiného než čekat jestli po deseti letech získají dle platného zákona zvláštní práva.

Co se týče mešit v ČR, uspěla muslimská společnost s výstavbou nové mešity dvakrát. Jednou v Praze a podruhé v Brně. Když se snažili získat si několikrát povolení ve městech, kde je větší počet muslimů jako Teplice či Hradec Králové narazili na neúspěch a nevzdělanost českého lidu. Nakonec místo toho aby si postavili svoji mešitu například na místě rozpadlého objektu, koupí si jiný dům, kde se stejně utvoří modlitebna a stane se z něj islámské centrum, kde se budou lidé scházet.

Celou práci bych chtěla shrnout dvěma citáty od Voltaira.

„Nesouhlasím s tím, co říkáš, ale do poslední kapky budu bránit tvé právo to říci“

a

„Bud' sám sebou a dopřej stejné právo druhým“.

Tyto citáty plně vystihují můj názor. Jsme otevřená společnost, která hlásá svobodu všem, včetně svobody vyznání. Islám je třetím rozšířeným náboženstvím na světě, a tedy není divu, že má svoje zastoupení i u nás v ČR. Tak proč zakazujeme například stavby mešit? Bojíme se, že se v nich budou sdružovat extremisté, kteří budou plánovat teroristické útoky? Ano toho se po mnoha zkušenostech ze světa bojíme všichni. Ale tohohle strachu se nezbavíme tím, že jim zakážeme postavit si mešitu. Podle zkušeností z Teplic i z Hradce Králové, kde si mešitu nakonec nemohli sami postavit, víme, že si stejně koupili objekt, který slouží jako mešita, je v něm modlitebna, kde se schází muslimové dál. Zabránila společnost tedy tím, že nepodpořila stavbu mešity, tomu, aby se tam sešli případní extremisté? Naopak, tím, že se snažíme určitou skupinu nevidět, můžeme docílit toho, že neuvidíme co se děje kolem nás. Pokud jim nebudeme zakazovat žít dle svých zásad (samozřejmě v rámci zákona daného v ČR) můžeme být překvapeni. Jak jsme již ve své práci jednou napsala, zlo plodí zlo. Budeme se srovnávat s mnohamilionovým Německem či Anglií? Kde například jenom v Německu žije 4,2 milionu muslimů a pokud si dobře vzpomínám, v minulých letech zavřeli jednu či dvě mešity, kde se scházeli extremisté. Několik možná desítek lidí napojených na teroristické sítě ze skoro 5milionů? Jaká šance je tedy u nás? Jisté je, že by se měli vést

veřejné debaty o tom, jak se u nás vyvíjí muslimská komunita, jestli nám v ČR hrozí nějaké nebezpečí a jak by se celá situace mohla vyvíjet dál. Česká společnost by měla být více informována odborníky přes islám o celé situaci, aby nevznikaly potenciální konflikty.

Summary

Despite the fact that the Czech Republic has only been influenced peripherally by Islam, in our country too a community has formed which now has some 12 thousand believing Muslims. In my opinion we live in a state of symbiosis with the entire Muslim community, without significant conflicts or struggles. Sometimes there appear hateful or racist insults, affronts or graffiti on buildings which always tend to be the result of a certain radical group. Even though there is a case where I and the entire Muslim community was shocked by a report broadcast on Czech Television and shown on internet servers. This allegedly involves a documentary called "I Muslim", which features a young man claiming to be Muslim who goes to visit the Prague mosque in Černý Most, where he communicates both with Dr Sáňka and other Muslims. This entire "documentary" is visibly edited, contains edited in phrases, and a picture was inserted in it to make it look like the Muslims in the mosque were radical terrorists, and to top it off Czech Television included Shiite video recordings in a Sunni mosque. According to Dr Sáňka the Islamic Foundation attempted to prevent this kind of attack and demanded an apology. Although they didn't get an apology, the programme was withdrawn.

As I described in the second chapter, in 1989 the Muslim community attempted to gain legal recognition and special rights. But there is a condition here of 10 thousand signatures of adults living on the territory of the Czech Republic with permanent residence, which in the words of Dr Sáňka will be impossible for many years to come. Despite the long-term tradition of the Islamic community in the Czech Republic, which is one of the conditions in the exemption for gaining special rights, it has not been recognised in spite of the many requests and appeals of the Muslim community, which simply wants to live contentedly and officially in the Czech Republic. They have their own halal slaughterhouses, their own shops with specific food, with clothes for women complying with Islamic rules. And in the centre of Prague they have opened several restaurants where they can eat according to Islamic principles. But for the entire period of their operation in the Czech Republic, they do not have

their official cleric, they cannot be financed by the Ministry of Culture, and they cannot conclude legal religious marriages. So the Muslim community has no choice but to wait and see whether after decades it will gain special rights according to the valid law.

As far as mosques in the Czech Republic are concerned, the Muslim community has been successful twice with the construction of new ones, once in Prague and the second time in Brno. When they have attempted to gain permission several times in towns where a large number of Muslims live, such as Teplice and Hradec Králové, they have met with failure and the ignorance of the Czech people. In the end, instead of building their mosque on the site, for example, of a ruined building, they buy another building where they create a prayer room in any case, and it becomes an Islamic centre where people meet.

I would like to sum up the entire work with two quotes from Voltaire.

"I do not agree with what you have to say, but I'll defend to the death your right to say it"

and

"Be yourself and grant others the same right".

These quotes fully summarise my opinion. We are an open society which promotes freedom for all, including freedom of belief. Islam is the world's third most widespread religion, and so it is no surprise that it is also represented here in the Czech Republic. So why, for example, do we ban the building of mosques? Are we afraid that they will be meeting places for extremists who will plan terror attacks? Yes, after many experiences from around the world we are all afraid of that. But we will not free ourselves of this fear by banning them from building a mosque. From the experience from Teplice and Hradec Králové, where in the end they could not build their own mosque, we know that they bought a building anyway which serves as a mosque in which there is a prayer room where Muslims continue to meet. So did society prevent any extremists from meeting by not supporting the construction of a mosque? The opposite is true, because if we try not to see a certain group, we may end up ensuring that we do not see what is going on around us. If we do not allow them to live according to their

principles (within the bounds of the law given in the Czech Republic naturally), we may get a surprise. As we have already written in our work, evil begets evil. How do we compare with Germany or England, where there are communities numbering many millions, where, for example, in Germany alone there live 4.2 million Muslims, and as far as I remember in recent years they have close one or two mosques where extremists met. Perhaps several tens of people involved in terrorist networks out of almost 5 million? So what is the chance in our country? It is clear that there should be public debates about how the Muslim community is developing in our country, whether we are at risk of some danger in the Czech Republic, and how the entire situation could develop further. Czech society should be more informed about the entire situation by experts on Islam so that no potential conflicts should arise.

Seznam literatury

MENDEL Miloš, OSTŘANSKÝ Bronislav, RATAJ Tomáš, Islám v srdci Evropy, Praha: Academia, 2007, ISBN 978-80-200-1554-9

KROPÁČEK Luboš, Islám a Západ, Historická paměť a současná krize, Vyšehrad, 2002, ISBN 80-7021-540-2

CROFTER Warren, Velká kniha ISLÁMU, nakladatelství: BVD, s.r.o., 2006, ISBN 80-903754-0-5

SCRUTON Roger, Západ a ti druzí, Globalizace a teroristická hrozba, nakladatelství: Barrister & Principal, 2002, ISBN 978-80-7364-042-2

KURAS Benjamin, MULLER Zdeněk, POJAR Tomáš, WEIGL Jiří, OSTŘANSKÝ Bronislav, JOCH Roman, KROPÁČEK Luboš, SÁŇKA Vladimír, Islám v Evropě, obohacení, nebo nebezpečí?, Sborník textů, nakladatelství: CEP, č. 48, 2006

MULLER Zdeněk, Svaté války a civilizační tolerance, Praha: Academia, 2005

Internetové zdroje

<http://pravdaoislamu.cz/index.php/prolog/>

<http://mesita.cz/node/18>

<http://www.praha-muslim.cz/about.htm;jsessionid=E3A667CECEF20627397F034915F0F944>

DOLEŽAL B., Křížové tažení Juránka a Macka proti islámu, http://www.lidovky.cz/dolezal-krizove-tazeni-juranka-a-macka-proti-islamu-fht-/ln_nazory.asp?c=A090728_134743_ln_nazory_glu, 28. červenec 2009

OČADLÍK M., Jsou v muslimských zemích křesťanské kostely?, <http://ocadlik.blog.idnes.cz/c/155319/Jsou-v-muslimskych-zemich-krestanske-kostely.html>, 15. září, 2010

<http://www.praha-muslim.cz/history.htm>

<http://www.praha-muslim.cz/about.htm>

www.master.ct.24.cz 20. leden 2009, autor ČT24

<http://blisty.cz/art/44857.html> 19. ledna 2009, Lukáš Lhotaň

www.zpravy.idnes.cz, Vladimír Zedník, MF DNES, 18. ledna 2009

www.hkmesita.cz, muslimové o projektu

KANTAROVÁ K., Mediální boj o mešitu, www.advojka.cz, archiv č. 46/2006

FATAH ISMAEL, Libertas Independent Agency o.s., Tisková zpráva k zákazu stavby údajné mešity v Kolové, http://www.nenasili.cz/cs/2864_tiskova-zprava-brnenskych-muslimu-k-zakazu-stavby-udajne-mesity, 21. ledna 2009

DOLEŽAL B., Křížové tažení Juránka a Macka proti islámu, http://www.lidovky.cz/dolezal-krizove-tazeni-juranka-a-macka-proti-islamu-fht-/ln_nazory.asp?c=A090728_134743_ln_nazory_glu, 29. červenec 2009

http://www.lidovky.cz/lidovci-maji-novy-cil-bojuji-proti-mesite-v-brne-ftm-/ln_domov.asp?c=A090727_130650_ln_domov_ter, 27. červenec 2009

STRNADOVÁ T., MF DNES, Proč jsou věřící proti stavbě mešity? Diví se šéf brněnských muslimů, http://zpravy.idnes.cz/proc-jsou-verici-proti-stavbe-mesity-divi-se-sef-brnenskych-muslimu-1go-/kavarna.aspx?c=A090812_152933_kavarna_bos, 12. srpen 2009

Maťásej N., Brněnský deník, http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/muslimove-chteji-dalsi-mesitu20080515.html, 16. květen 2008

KUČERA J., www.hkmesita.cz

WEINER V., Odpůrce mešity čelí výhrůžkám i úplatkům,
<http://www.ceskatelevize.cz/ct24//regiony/125801-odpurce-vystavby-mesity-celi-vyhruzkam-i-uplatkum/>

Právní zdroje

Zákon č. 3/2002 Sb. O svobodě náboženské vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů

Ostatní zdroje

Dingir, časopis, č. 1, duben 2006, 9. ročník

Dingir, časopis, č. 2, červen 2010, 13. ročník

Hlas, časopis Ústředí muslimských obcí, č. 7-10, říjen 2004, 22. ročník

Hlas, časopis Ústředí muslimských obcí, č. 1-5, květen 2007, 25. ročník

SÁŇKA Vladimír, Islám v českých zemích

SÁŇKA Vladimír, Stručně k historii a současnosti

VESELÝ Z., Dějiny českého státu v dokumentech, EPOCHA, PRAHA 2003

SÁŇKA V., Stručně k vývoji muslimské komunity v posledních dvaceti letech

SÁŇKA V., Islámská nadace v Praze, cíle, činnost a provoz centra

Stručný vývoj muslimské komunity v ČR v posledních dvaceti letech, Islámská nadace, Praha, str. 2

Seznam příloh

Příloha A – Rozhovor s RNDr. Vladimírem Sáňkou

Příloha A

Kde jste se poprvé setkal s islámem?

Bylo to v Sýrii, kam jsem r. 1987 přijel v rámci kontraktu, uzavřeného mezi naším Ministerstvem životního prostředí a syrským Establishment for Oil and Mineral Resources. Prováděli jsme geochemickou prospekci na rudní ložiska a diamanty. Za dva a půl roku jsem v rámci terénních prací projezdil značnou část Sýrie. Teď vidím, že zdaleka ne vše, s čím jsem se mezi místními lidmi setkal, bylo islámské, ale pro mě to bylo seznámení s úplně novou kulturou. Lidé byli k nám cizincům velmi otevření a pohostinní, zvláště vesničané a beduíni.

Proč jste konvertoval právě k islámu?

Podle islámu jsem se rozhodl žít až několik let po svém návratu ze Sýrie. V té době jsem hledal odpovědi na nejrůznější otázky, například jak vzniknul vesmír. V životě mi chyběl duchovní rozměr. Po nějaké době jsem akceptoval víru ve Stvořitele jako základní představu o vzniku a fungování vesmíru se vším, co je v něm. Jediným logickým a přijatelným východiskem byl pro mě monoteismus. Při porovnání judaismu, křesťanství a islámu mě vše naprosto jednoznačně směřovalo k islámu.

Jak to přijalo Vaše okolí?

Rodiče to přijali s velkým překvapením. Šokovalo je především to, že věřím v Boha. To, že jsem si vybral právě islám, bylo úplně vedlejší. V zaměstnání to přijali s klidem. Pohyboval jsem se především mezi vysokoškolsky vzdělanými lidmi, někteří z nich byli vlažní křesťané. Naopak jsme se o islámu občas bavili, například když byla nějaká příležitost, svátky nebo ramadán.

Co může dát islám člověku?

Islám dává člověku jasnou představu o tom, kdo je, odkud přišel a kam se ubírá. Dává nám pevně stanovená pravidla o tom, jaký má mít člověk vztah k sobě, k Bohu a k ostatním lidem. Nikdo, ani vládce kterékoliv velmoci, nemůže tato pravidla svévolně změnit podle svých egoistických potřeb. Islám nám dává víru v Boha, ve všechny proroky a zjevené knihy, v Den soudu a posmrtný život. Stěžejním principem je zde spravedlnost. Nejspravedlivějším je sám Bůh, ale i lidé k sobě mají být spravedliví. Kdo z lidí nedá Bohu nebo komukoliv jinému jeho práva, bude potrestán, nejpozději v Soudný den. Díky lásce k Bohu a současně i díky víře v posmrtný život by každý muslim měl být motivován k tomu, aby se choval dobře. Islám je vyvážený, jednoduchý, logický a praktický pro každodenní život. Základní zdroj věrouky, Korán, je autentický a zůstane zachován beze změny až do konce času. Je to zázračná kniha, bezedný zdroj informací a člověk v něm může objevovat stále něco nového. Stručně řečeno dává islám člověku smysl života, vnitřní klid a vyrovnanost.

Jak si myslíte, že česká společnost vnímá islám a jak vnímá muslimy?

Pro velkou část české společnosti je islám stále ještě něčím neznámým nebo exotickým. K většině lidí se informace o islámu stále ještě dostávají skrze média, která velmi často zkreslují a zjednodušují. Lidé se mylně dívají na islám jako na náboženství pro Araby nebo v lepším případě jako na náboženství, které nemá v Evropě tradici a tudíž sem nepatří. A jelikož něco neznámého přirozeně vyvolává spíše obavy, lidé se k přítomnosti muslimů v Evropě stavějí velmi často negativně. Důvody negativního postoje většiny Čechů k muslimům je však nutné hledat i na straně samotných muslimů. Zdaleka ne všichni muslimové svou víru znají a praktikují a vnější pozorovatel nepozná, jedná-li muslim podle islámu nebo spíše žije podle místních zvyklostí a tradic, které nemusí mít s islámem nic společného. A to nehovořím o tom, když muslim zcela otevřeně dělá věci, které islám zakazuje.

Je důležité a proč pro muslimskou obec získání zvláštních práv?

I když většinu ze zvláštních práv muslimská komunita dnes aktuálně a nutně nepotřebuje, přesto jsme o jejich získání usilovali. A to cestou výjimky, obsažené v zákoně 3/2002 Sb., která byla určena náboženským společnostem, reprezentujícím světově rozšířená náboženství s dlouhou historickou tradicí. Ministerstvo kultury nám bohužel naši žádost opakovaně zamítlo. Po ukončení platnosti výjimky nás k další žádosti o získání zvláštních práv čeká sesbírat více než 10 000 podpisů dospělých muslimů s trvalým pobytem v ČR. To podle mého názoru nebude možné ani v horizontu desítek let, kdy už by muslimové u nás bezesporu většinu ze zvláštních práv potřebovali.

Jaký vidíte vztah české společnosti k výstavbě „mešit,“?

Jako další nepochopení stávající situace. Pokud muslimové chtějí modlitebnu, je to proto, aby se měli kde sejít ke společné modlitbě, nikoliv proto, aby k nám mohli přijít další muslimové ze zahraničí. Vždy reagujeme na potřebu těch, kteří tu žijí. Mnoho fungujících modliteben u nás dokonce zaniklo poté, co ze studentských kolejí odjela většina studentů z muslimských zemí. Že je velká část české společnosti proti mešitám, vidím jako důsledek jejího vztahu k islámu, který jsem nastínil v jedné předchozích odpovědí. Upírat muslimům právo na společnou bohoslužbu je podle mého přesvědčení porušením Listiny základních práv a porušením náboženských svobod.

Jaký máte názor na protesty typu „v mešitách se scházejí extremisté, proto je tu nechceme“, „neopakujme chybu jako v Německu nebo Francii“ které se objevují v médiích při nových zprávách při možné výstavbě nové modlitebny?

Je zajímavé sledovat, jak určitou část naší veřejnosti irituje samotné slovo „mešita“. Z islámského hlediska rozumíme mešitou jakýkoliv prostor (místnost), který je přístupný ke konání pěti povinných denních modliteb a kde se vždy nějaká skupina muslimů k takovým modlitbám schází. V evropském kontextu je však její význam mnohem širší, jedná se spíše o kulturní centra s dalšími možnými aktivitami. Tyto aktivity musí být v mezích zákona,

takže žádné obavy nejsou na místě. Muslimové žijící u nás musejí dodržovat české zákony, to jim přikazuje islám. Pokud je dodržují, což až na výjimky platí, nikdo by je neměl nazývat extrémisty a porušovat jejich práva. Navíc si myslím, že pokud se muslimové budou scházet v rámci oficiálních center, která budou ve správě řádných organizací, bude mnohem snazší je kontrolovat. Zákazy v tomto případě nic nevyřeší, naopak mohou mezi muslimy posílit pocity vyloučenosti a diskriminace.